

DERLIKE

Driemaandelijks tijdschrift van de
heemkring "Dorp en Toren", Deerlijk.

Verantwoordelijke uitgever : F.Byttebier, Beverenstraat 37, 8740 Deerlijk

Ledendienst : Gemma Defraeye, Tulpenlaan 55, 8740 Deerlijk

Bankrekening 068-0643340-63 van Dorp en Toren

Lidmaatschapsbijdrage : 300 fr.

Erelidmaatschapsbijdrage : minimum 500 fr.

Redactie : Albert Bruggeman, Romain Bulcaen, Freddy Byttebier,

Hugo Defraeye, Armand Deknudt, Gilbert Depamelaere,

Philippe Despriet, Paul Vanaverbeke, Nelly Verhelst

Lay-out : Nelly Verhelst

Tekeningen : Bart Weydts

Typen : Gemma Defraeye

Inhoud : 10de jaargang, nr.4, april-mei-juni 1988.

Sint-Rochusgilde (dl.II)	Albert Bruggeman	99 - 108
Hier klappt men Deerlijks	Freddy Byttebier	109
Het Deerlijkse dialect onder de loupe genomen (dl.IV)(slot)	Rik Demeyere	110 - 116
Cinema van vroeger	Albert Bruggeman	117 - 121
Foto's uit de oude doos	Freddy Byttebier	122 - 123
Educatieve bezoeken	Gilbert Depamelaere	124 - 126
Naamlijst der ereleden		127 - 129
Systematische index op Derlike jaargang I - X (1978-1988)		130 - 136

De auteurs zijn verantwoordelijk voor hun bijdrage.

Sint - Rochusgilde (dl. II)

Albert Bruggeman.

Waarde lezer,

U hebt de laatste aflevering van de 10de jaargang van Derlike in handen. In totaal zijn dus reeds 40 afleveringen verschenen, waarin we tot doel hadden op een vlotte maar correcte wijze Deerlijk geschied- en heemkundig te doorgronden. Wij hopen daarin geslaagd te zijn en wij zullen verder op de ingeslagen weg ons best doen.

In deze aflevering vindt u ook een index op de jaargangen I tot X om u toe te laten gemakkelijker en vlug iets op te zoeken.

Niettegenstaande de gestegen kosten voor de aanmaak van een tijdschrift, kunnen we de abonnementsprijs op het huidige peil houden. Dit is in hoofdzaak te danken aan het grote aantal leden, onder wie een hele schare ereleden.

In de zekerheid dat wij op uw verdere trouw mogen rekenen vragen wij u ten spoedigste met bijgaand overschrijvingsformulier (rekeningnummer 068-0643340-63) uw lidmaatschap te vernieuwen.

Gewone leden betalen 300 fr., ereleden minimum 500 fr.

Doe het meteen, u bespaart ons moeite en kosten.

Met dank voor uw medewerking.

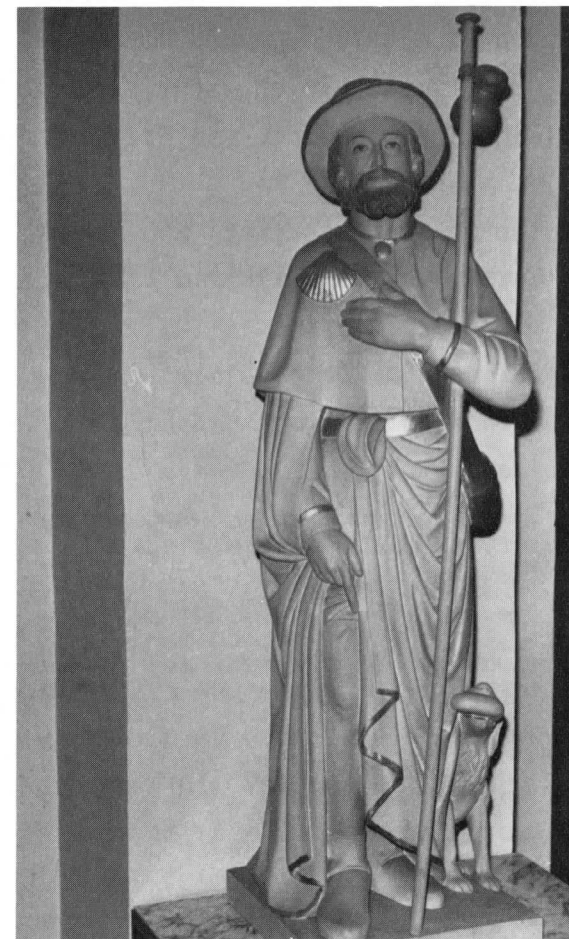
Het feest van de heilige zal nu de volgende jaren gevierd worden met een H.Mis in de parochiekerk.

In 1968 en 1969 wordt er opnieuw een noveen gehouden aan de nieuwe kapel aan het kerkhof in de Hoogstraat. De heropleving is echter van korte duur, ook deze kapel verdwijnt en men houdt het voortaan met een misviering op 16 augustus in de parochiekerk.

Tijdens deze mis wordt het beeld van St.-Rochus uitgesteld en zijn de twee gildevlaggen in het koor aanwezig.

Thans worden er, benevens de H.Mis in de St.-Columbakerk, nog drie missen opgedragen in de andere drie kerken van de gemeente.

Het verdwijnen van de kapellen heeft ook het einde betekend van de negendaagse vieringen.

Houten St.-Rochusbeeld uit de late 19de eeuw in de St.-Columbakerk. (Dorp en Toren, foto nr 1450 van 20.10.1987)

Kapel aan het huis Seyns-Coudijzer. (Dorp en Toren, dia nr.1750 van 20.10.1987)

Wat is er intussen van onze kapellen geworden ?

Enkele jaren vóór Wereldoorlog I werd de kapel aan de Kalsijde naar Vichte achteruit geplaatst, wegens het aanleggen van de tramsporen, voor de buurttram Kortrijk-Berchem (10).

In de oorlog wordt de kapel zwaar beschadigd. Pastoor Coussement noteert : *Na den oorlog 1914-1918 herstelde de gilde 't bijna stuk gescho-ten kapelleken. 't Oud beeld van H.Rochus, dat in 't kapp(eleken) stond, sinds zijnen stichting, was in stukken. De gilde verkreeg van E.H.Desmedt, toenmaligen pastor, 't oud beeld van H.Rochus uit de kerke, dat op den kloksolder stond - Verniste en herschilderde het en zette 't in 't kapel-leken waar 't nu nog staat (1921) (11).*

Het noodlot achtervolgt dit kapelletje! *Voor den oorlog werd het kapelleken driemaal bestolen, men roofde er de koperen kandelaren en andere versiersels (12).*

In 1969 moet het plaats ruimen voor de aanleg van de E3 nu E17.

Het wordt heropgebouwd aan het huis Seyns-Coudijzer, Vichtesteenweg 111. Het is een bescheiden glazen gebouwtje, de steen met het jaartal 1867 is ingemetst in het voetstuk. We vinden er het 18de-eeuwse houten beschilderd beeld van de H.Rochus met hoed, pelgrimsschelp en -staf, links de engel en rechts de hond, alsook een klein gipsen beeldje van St.-Anna ten Drieën.

Ook de kapel aan de Schoolstraat (nu St.-Rochusstraat) zou haar tol betalen aan de modernisering. Uit De Gazet, vermoedelijk van 1954, (13), halen wij aan :

En de schrijver-schatbewaarder Th.Prat en de Deken Albert Opsomer hebben deze week met tranen in de ogen moeten toezien, toen het historisch kapelletje, dat reeds 87 jaar getuige geweest is van de vroomheid en de getrouwheid van de Deerlijkenaar, volgens een overeenkomst van het gemeentebestuur en het Rochuskomiteit werd afgebroken. Gelukkig werd dit alleen gedaan voor nuttige doeleinden, n.l.het betonnen van de Schoolstraat en het doortrekken van de Rochusstraat tot de Kas-sei op Vichte (14).

(10) De lijn Kortrijk-Vichte werd geopend op 20-02-1912

(11) Liber Memorialis, Schrijfboek IV, p.69

(12) L.DEFRAEYE, Geschiedenis van Deerlijk, Deerlijk, (1932), p.14

(13) Archief Leon Defraeye-Gemeente Deerlijk

(14) Die "nuttige doeleinden" hebben inmiddels in tal van dorpen en steden voor een kulturele woestenijs gezorgd!

Leon Defraeye en de Gildeleden zullen alles in het werk stellen opdat de kapel op een andere plaats zou heropgericht worden. Het betreft hier immers een aloude traditie die nu abrupt wordt afgebroken, die een leegte nalaat in het volksleven, zo dierbaar aan Leon.

Hun pogingen zullen geen resultaat opleveren.

Er werd gedacht de kapel te herbouwen op enkele meters van de voorgaande, in de hof van de Sitam, maar daarvan kwam niets in huis.

Op 30 juni 1954, richtte het Bestuur van de Gilde een brief aan Burgemeester en Schepenen (15), omtrent het afbreken en herbouwen van de kapel :

Wetend dat de kapel van St Rochus van 1867 midden de St Rochus-en Schoolstraat het verkeer belemmert, dat deze wegens verbetering en uitbreiding der baan hoeft afgebroken te worden, hetgeen eveneens de wens is van het gemeentebestuur, is het comité akkoord deze afbraak aan te vragen mits het herplaatsen ervan op de westzijde voorkant van het kerkhof, Hoogstraat en dit op kosten van het gemeentebestuur, zoals destijds gedaan werd met de kapel van O.L.Vrouw van Lourdes. Na het herbouwen ervan zou het comité voort het onderhoud ervan behartigen zoals in het verleden. Ten einde aan de St Rochusstraat een voortdurend karakter te geven ener Rochusverering zou in de muur van het huis Leon Bossuyt een nis gemaakt worden die het beeld van de H.Rochus zou bevatten, aldus zou de benaming St Rochusstr. wegens de eredienst aldaar voort verantwoord zijn. De afbraak zou geschieden na 16 Aug.1954 en de nieuwe zou hoeven voltooid te worden tegen de processie van het H.Sacrament in Juni 1955.

Welk gevolg zal dit verzoekschrift kennen?

In zijn zitting van 1 juli 1954 beslist het Schepencollege de kapel op kosten van de gemeente herop te bouwen naast het kerkhof. Architect Delfosse zal belast worden met het ontwerp.

Nochtans zal deze beslissing ook geen uitvoering kennen. De redenen daarvoor zijn niet duidelijk.

Het bestuur van de Gilde geeft het echter niet op, en zal nu langs een andere weg naar een oplossing zoeken.

Op 10 november 1958 zenden zij een brief naar notaris Du Faux te Waregem (16). Volgens deze brief heeft wijlen juffrouw Elisa Delbeke tegenover het bestuur mondeling beloofd de kapel te herbouwen op haar eigen

(15) Copie van brief in Archief Leon Defraeye-Gemeente Deerlijk.

(16) Archief St.-Rochusgilde, bij schrijver-schatbewaarder A.Naessens

grond, temeer daar haar vader Frederik stichter van de Gilde en bouwer van de afgebroken kapel was.

Nu wil het bestuur weten of deze mondelinge belofte ook in haar testament schriftelijk bevestigd werd.

Op 12 november 1958 antwoordt de notaris, dat wanneer de eigendommen van de juffrouw zullen verkocht worden, het bestuur zich altijd tot een eventuele koper van de grond kan wenden, ten einde een overeenkomst af te sluiten tot het bouwen van een nieuwe kapel, doch stedenbouw, aldus de notaris, zal nooit deze heropbouw goedkeuren.

Daarmee heeft de Gilde nog geen kapel en de jaarlijkse novenevieringen kunnen niet meer doorgaan.

In 1967 gaat een tweede verzoekschrift naar het Schepencollege (15): *Wij zien thans geen andere uitkomst meer dan een enige nieuwe kapel op te richten op het voorplein van het kerkhof te Deerlijk, links aan de haag nabij de villa "Riethove" der gezusters Terriijn, tussen de twee aldaar staande bomen. Aldaar kan een kapel sierlijk opgericht worden, zonder te hoge kosten, staande op een blok bouwstenen, met kast in glas aan de vier kanten, met dakje en kruis.*

Deze kapel zal er wél komen, zodat in 1968 en 1969 de Gildeleden opnieuw de novene aan de kapel kunnen houden. In 1970 wordt echter ook deze kapel wegens verbouwingswerken afgebroken om nooit meer heropgebouwd te worden.

Een aloude begankenis behoort tot het verleden...

Het beeld van St.-Anna verhuist naar de gelijknamige kerk aan de Molenhoek. Het St.-Rochusbeeld in gips wordt door een bestuurslid, Jan Vercruysse in bewaring genomen. Het beeld zal nu in de jaarlijkse H.Mis uitgesteld worden.

De St.-Rochusstraat en enkele huiskapelletjes herinneren nog aan de vroegere viering.

In de gevel van het huis van Leon Bossuyt werd een nis gemaakt, maar St.-Rochus heeft daar moeten de duimen leggen voor St.-Antonius van Padua.

Wij vinden echter nog de heilige terug in de nissen van het hoekhuis Vichtesteenweg en St.-Rochusstraat, vroeger herberg De Tram, nu winkel van sportartikelen, alsook in de poort van het huis Decock.

In de eerste nis bevindt er zich ook een gipsen O.-L.-Vrouw van Lourdes, in de tweede nog een gipsen beeldje van St.-Anna die Maria leert lezen.

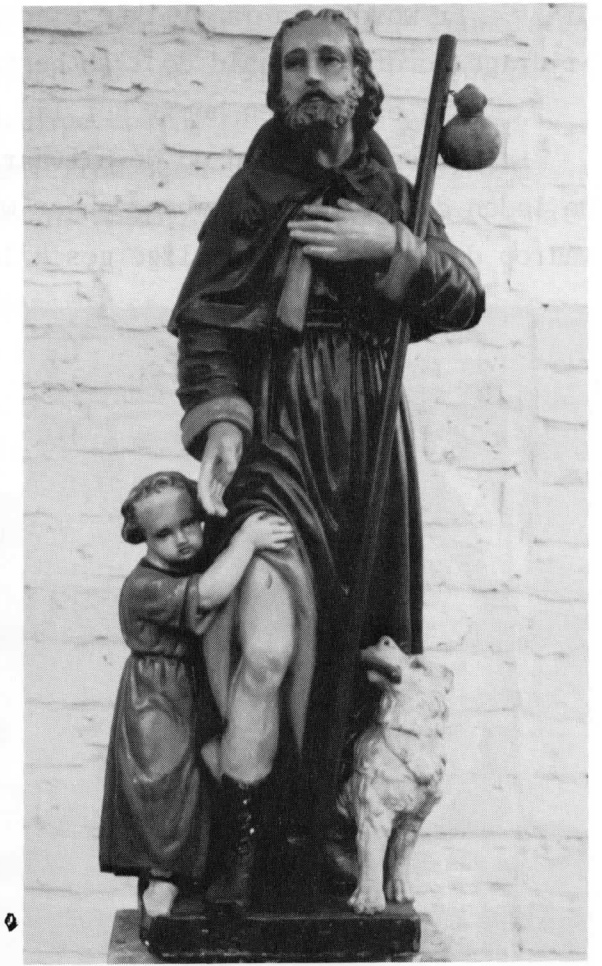

Foto links : Houten St.-Annabeeld uit de 1ste helft van de 18de eeuw in de gelijknamige kerk van de Molenhoek. Oorspronkelijk een St.-Anna ten Drieën : de holle vervlaking op de buik van St.-Anna toont de plaats aan waar het kind Jezus stond, de linkerhand van Maria is vernieuwd. Het beeld is goed bewaard, waarschijnlijk te wijten aan de vroegere beschildering. (Dorp en Toren, foto nr.1445 van 20.10.1987)
Foto rechts : St.-Rochusbeeld in bewaring bij Jan Vercruysse. (Dorp en Toren, dia nr.1754 van 20.10.1987)

Men zal bemerken dat de devotie tot St.-Rochus zeer eng verweven is met de verering van St.-Anna. Beide heiligen zijn de toevlucht geweest van een bevolking in nood, tegen subiete dood, pest en cholera. De St.-Rochusviering kende zijn oorsprong aan de voormalige St.-Annakapel, vandaar de aanwezigheid van een St.-Annabeeldje in deze nissen.

HET GILDELEVEN.

De Gilde is geen Broederschap ingesteld en afhankelijk van de geestelijkheid van de parochie. Haar bestuur bestaat uitsluitend uit leken. Aan het hoofd staat een deken, gekozen door de leden, een schrijver-schatbewaarder en een zestal bestuursleden.

Er wordt een jaarlijkse bijdrage betaald. Thans is dat 30 fr. Deze bijdrage wordt opgehaald door de bestuursleden in hun onderscheiden wijk.

Bij overlijden heeft het lid recht op een H.Mis.

Vroeger stonden op de uitvaart de twee gildevlaggen in het hoogkoor. De leden droegen een rouwband en er werd rondgegaan met een houten schaal waarop de naam van de heilige geschilderd was.

Fluwelen processievaandel bewaard in de St.-Columbakerk. (Dorp en Toren, dia nr 1885 van 16.01.1988)

Vlag van de St.-Rochusgilde geflankeerd door Albert Bruggeman (links) en Jan Vercruysse (rechts). (Dorp en Toren, dia nr.1758 van 20.10.1987)

De jaarvergaderingen werden gehouden in het Nieuw Kasteel, bij wed. August Delbeke in de Schoolstraat, nu gebeurt dit Onder de Toren.

De Gilde beschikt over twee vlaggen. Een processievaandel in fluweel, met een geschilderd medaillon, verbeeldend St.-Rochus, geschilderd door Aloïs Vandeputte. Dit vaandel werd geschonken door Petrus Samijn die daarmee lid werd voor het leven.

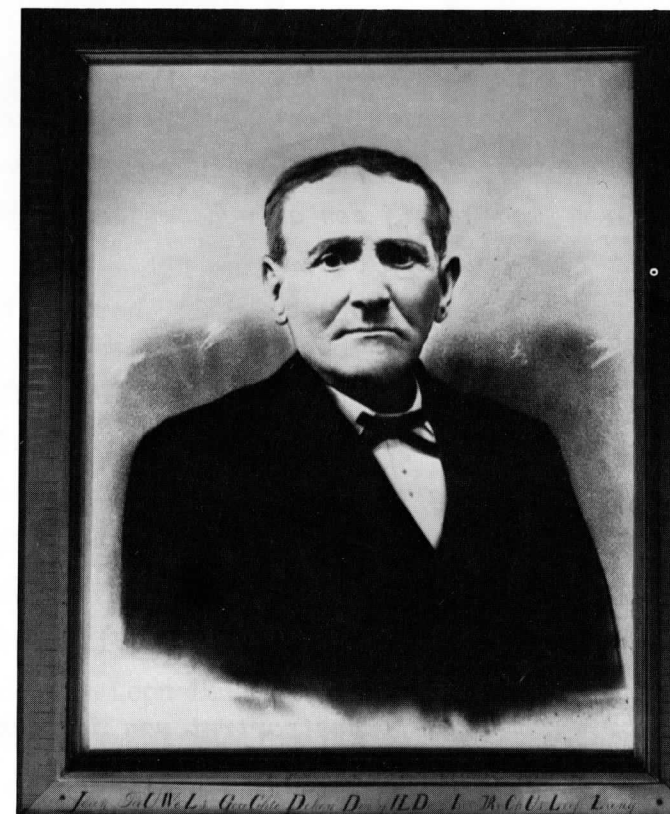
De tweede vlag werd geschonken door de groothandelaar Remi Depoorter, Deerlijknaar van geboorte, maar wonende te Gent. Deze vlag wordt nog gedragen in de gemeentelijke optochten.

Dekens der Gilde : Dejans Joannes - Delbeke Frederik - Pauwels Jan (1898) - Scherpereel Jan (1927) - Vanwijnsberghe Aloïs (1946) - Opsomer Albert (1951) - Scherpereel André, huidige deken.

Schrijver-schatbewaarders: Renier Eugene - Deconinck Désiré - Verschuere Jan - Prat Theofiel - Naessens André, huidige schrijver-schatbewaarder.

Huidige bestuursleden : Jan Vercruysse, Firmin Debakker, Georges Vervaert, Pierre Huysentruyt, Arthur Bulcaen, Albert Devos, Paul Vanwijnsberghe, Leon Bossuyt.

De Gilde telt momenteel 416 leden.

Portret van deken Jan Pauwels. (reproductie archieff Leon Defraeye-Gemeente Deerlijk)

In 1923 werd Jan Pauwels, mijn grootvader langs moeders zijde, gevierd voor zijn 25 jaar dekenschap. Hij werd in 1898 gekozen met 68 stemmen op 90.

Door Albert Opsomer werd een "jubelwensch" uitgesproken (13) :
Geachte Heer Deken,

Het strekt ons tot een groot genoegen heden de Gildeleden te mogen vergaderd zien om te mogen bewijzen hoe zeer zij hun geachte Deken genegen zijn, en getrouw zijn aan Zijne vlijtige werking tot dezès bloeyend Gilde's bestaan, mede te helpen.

Daar het meer dan 25 jaren is dat zij onder Uwe leiding in vollen bloei vooruitziet achten wij ons eene plicht U te danken voor de aanhoudende zorgen welke Gij er voor beschikt. Gij wilt zelf de omhalingen ten huize verrichten, Gij zorgt dat volgens de standregelen, de diensten voor de overledenen uitgevoerd werden; Gij bevestigt alles wat er mogelijk is om de Gilde in goede verstandhouding te behouden, aan te manen om die op vasten grond te doen voortduren en te vermeerderen in getal.

Wij kunnen U onze dankbaarheid niet genoeg uiten en hebben voorgenomen U op heden te vereeren met een geschenk van Uwer beeltenis aan te bieden welke een altijddurend bewijs zal blijven uwer onderdanige Gildebroeders welk U hertelijksten wenschen nog jaren te mogen behouden als onze Deken van St. Rochus Gilde. Joannes Pauwels, gedoog dat gelijk wij gewoonlijk op 16sten Augustus telkens jaren doen ter eere van onzen Hoogverheven Heiligen Patroon ook door onze gebeden en gezangen verheffen! Wenschen al smekende zijne groote vermogens bij den allerhoogsten wij mogen bevrijd blijven van de besmettelijke ziekten cholera en pest (17).

Het weekblad De Leie van 19 augustus 1923, bericht hierover (13) :

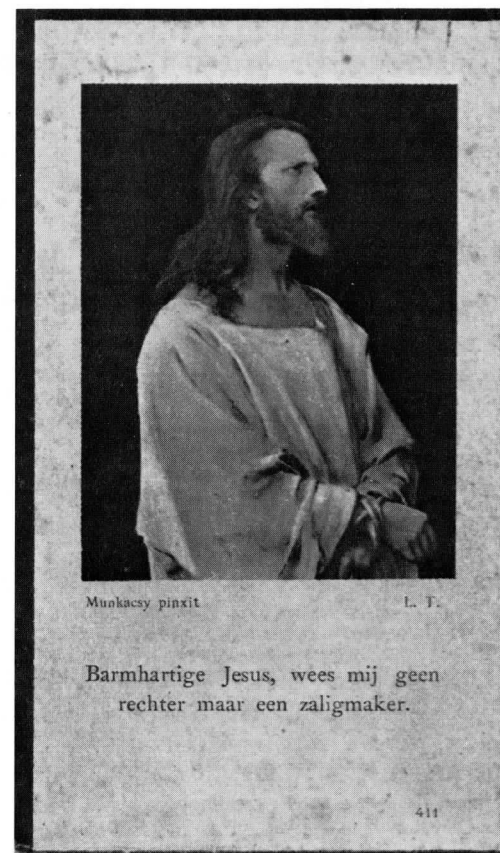
De Sint-Rochusgilde, die 132 leden telt, vierde Zondag laatst haar 56jarig bestaan en het 25jarig dekenjubelfeest van M. Jan Pauwels. Om 7 1/2 ure, werd in de parochiekerk eene jubelmis gezongen tot inzicht van afgestorvene en levende leden. Daarna trok men, bij het jubelend klokkengeluid, naar het lokaal der Schoolstraat, het gebuurte van den deken-jubilaris, dat feestelijk bevlagd was. Vele leden waren op deze feestzitting aanwezig, die geopend werd met het aflezen van een jubelwenschbrief door Alb. Opsomer.... opgesteld door burgemeester Th. Renier....

Na lezing van dezen brief, werd het kunstportret van den deken-jubilaris onthuld; waarna de gildeschrijver T. Praet, lezing hield van een huldewensch. Door juffrouw Julia Delbeke werd den gevierde een bloemtuil aangeboden, waarna deze met bewogen gemoed en ontroerde stem in hartelijke woorden dank zegde.

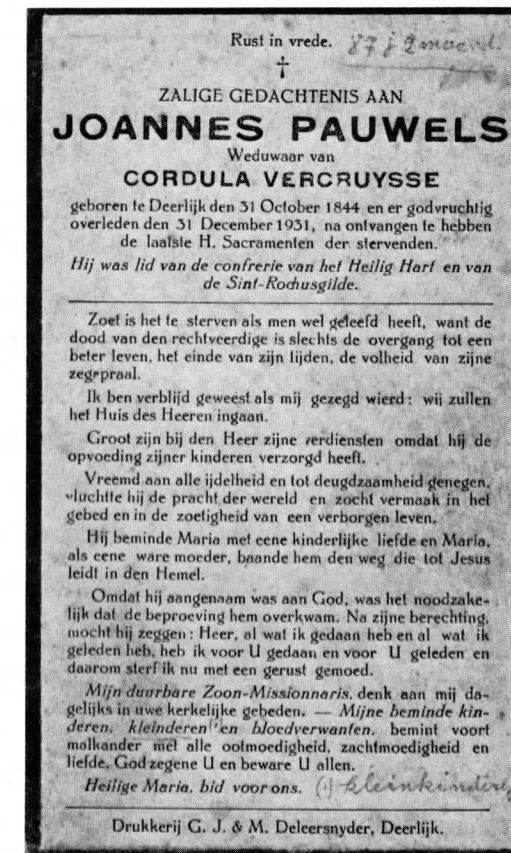
.....

Ten slotte bracht de gildeschrijver verslag uit nopens den toestand der kas, die met een batig slot van ruim 300 fr. gesloten werd. 's Namiddags hielden de gildeleden een vriendenuitstap bij de leden-herber-

(17) Het portret in een luxekader, met een in koper gegraveerd onderschrift "Jan Pauwels Geachte Deken der Gilde Sint Rochus Leef Lang" versierde vele jaren onze huiskamer. Nadien hebben wij het portret geschonken aan onze neef Jan Pauwels, wonende te St.-Amandsberg en enige kleinzoon met deze naam.

(doodsprentje eigendom Albert Bruggeman)

giers, om bij een gezellig samenzijn dezen jubeldag te vieren.

Op 16 augustus 1972 werd een ander verdienstelijk lid gevierd, nl. Richard Dhont voor zijn 50-jarig lidmaatschap en wijkmeester van de Gilde. Uit de hulderede van Leon Defraeye halen wij aan (13) :

Uit schone landelijke familie gesproten die schoon en verdienstelijk nageslacht in Deerlijk heeft verwekt. Een niet alledaags feit.

.....

Vijftien jaren bedevaren en 50 jaren wijkmeester zijn dat zijn daden die tellen in het leven van een mens...het is een halve eeuw inspanning en vrije tijdsbesteding voor het goede, het edele, het christelijke, het godsdienstige...en dit wordt gedaan zonder menselijk opzicht...iemand moet het doen...maar het doen, het doorhouden jaar na jaar...het uithouden zonder te bezwijken, zonder te vluchten, zonder de last op andere schouders te leggen, het doen in geweten, met piëteit, met liefde en vertrouwen...hewel... dergelijke personen zijn van adel van goeden gemoede en verdienen een lofwoord, een dankwoord en huldeblijk vanwege de organisatie waarin die bepaalde persoon nuttig en werkzaam is.

Richard Dhont is een man, een jongeling uit dat hout gesneden en wij allen hier aanwezig kunnen en moeten het getuigen dat hij een verdienstvol mens en medewerker, medeijveraar is en wij allen hopen dat hij het nog enkele jaren moge doen.

Wij hebben het 100jarig bestaan gevierd van de St.-Rochusgilde... in 1977 is het 110 jaar...mochte Richard dan nog bij ons wezen. Dit is de gulle wens van ons allen die in Richard als oudste een voorman en een voorbeeld zien om zelf verder te ijveren voor een oude devotie die te Deerlijk nog bloeien en groeien kan.

Ook namens Bottelare-comité bieden wij Rich.Dhont de oude afdruk van het H.Annabeeld aan met hulde- en dankwoord erop gedrukt. Moge boek en beeltenis in zijn familie bewaard worden tot in vele verdere jaartallen als een speciale gedachtenis van het comité aan iemand die een trouwe dieenaar is geweest van onze Deerlijkse St.-Rochus- en H.Annaverering.

De gevierde werd het boekje "Deerlijk in oude prentkaarten" aangeboden.

Op 15 maart 1975 werden de leden opgeroepen aanwezig te zijn op de huwelijksmis van het bestuurslid Guido Malfait en Annie Nuyttens.

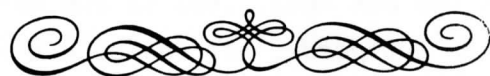
Hen werd het zelfde boekje aangeboden en een tractaat!

Op 24 oktober 1983 werden volgende bestuursleden gehuldigd om hun jarenlange inzet : Leon Bossuyt (1930) - André Scherpereel (1937) - Albert Devos (1937) - Arthur Bulcaen (1958) - Georges Vervaert (1958).

Het aangeduide jaartal is het jaar van hun inschrijving.

Ook zij werden met een geschenk bedacht (18).

Dit is dan het relaas van de aloude St.-Rochusgilde, voor sommigen misschien ouderwets aandoend voor onze jachtige, materialistische tijd, maar een lichtbaken van ongekunsteld geloof en onbaatzuchtige dienstbaarheid, daar waar egoïsme en individualisme thans onze samenleving beheersen.

(18) Meegedeeld door schrijver-schatbewaarder A.Naessens, die wij danken voor zijn bereidwillige medewerking.

Hier klapt men Deerlijks

Freddy Byttebier.

vervaard zin
bang zijn
het ipperste
de zolder
kwiste maken, ne kwistemaker
ruzie maken
zeekblaren (zeekblaars) pieseblommen
paardebloemen
petoots klappen,
plat dialect spreken
ronsen, ne ronspot
zeuren, knorpot
seboor
precies, nauwkeurig : 't ga seboor moeten gedaan zin.
tjaffelen, tjaffeire, tjaffeling, getjaffel
struikelen : 'k tjaffel hier nui over ne stoel.
betrapen, betrapelijk
besmet worden : Nie te dichte komen, ge zoe't kunnen betrapen;
Es da nie betrapelijk?
pekkiedonker (helliedonker, stekkiedonker)
zeer donker
'k ga min wegen korten
gezegd wanneer men aanstalten maakt om te vertrekken
een ketjaante
een kastanje
ketjaante geven, (buzze geven, slunse geven)
intens en gemotiveerd met iets bezig zijn
zin gat skuifelt
hij is ongeduldig : Zin gat skuifelt om voort te gaan.
een peerdezage
een vervelende, onverbeterlijke zaniker
verdossen
broeierig warm, onverlucht : verdossen were;
't riekt hier verdossen.

Deerlijkse dialect onder de loupe genomen (dl.v)

Rik Demeyere.

HOOFDSTUK 2 : DE SOCIOLINGUISTISCHE FACTOR SOCIALE KLASSE

Dat variatie in het taalgebruik ook zijn oorzaak kan vinden in de factor sociale klasse ligt natuurlijk voor de hand. Het genoten onderwijs en daaraan verbonden beroep zijn (zeer) sterk bepalend voor het milieu waarin men terechtkomt. Hoe hoger je op de sociale ladder staat, hoe meer je o.a. in contact komt met mensen die niet onmiddellijk in je buurt wonen, en dat laatste betekent natuurlijk ook dat je niet meer je eigen "dorpsdialectje" kunt gebruiken, maar moet overschakelen op een variant die dichter de cultuurtaal benadert.

Zoals we in onze inleiding reeds hebben vermeld, werden onze 20 Deerlijkse informanten in 3 groepen ingedeeld. (Voor de precieze criteria die daarvoor gebruikt werden zie Derlike X, 1 (1987) p.14).

Over het ongelijke aantal personen per groep wil ik eerst nog het volgende zeggen. In samenspraak met mijn promotor hadden we voor de 4 woonkernen Vichte, Belgiek, Deerlijk en Harelbeke 72 informanten gefixeerd. Drie selectiecriteria werden vooropgesteld. Er was het geografische criterium : het vinden van minstens 18 personen in elk van de 4 plaatsen. Deze 18 informanten werden vervolgens ingedeeld in 3 leeftijdsgroepen (I-II-III). We wensten eveneens na te gaan of er per sexe duidelijke verschillen konden gevonden worden. Indien we nu naast die 3 criteria ook nog een systematische beroepsprofilering (a-b-c) hadden doorgevoerd, dan zouden we per cel nog slechts 1 informant gehad hebben. Het vinden van die ene informant die telkens aan alle vereisten voldeed, zou een zeer moeilijke opdracht geweest zijn. Bijgevolg diende ik aan het criterium sociale klasse noodgedwongen wat minder aandacht te besteden. We hebben echter over het algemeen toch voldoende gegevens om tot vergelijkbare procenten te komen.

Hieronder zullen we nu de cijfers geven voor elk van de klanken die in hoofdstuk 1 reeds werden behandeld. Hierbij zal niet veel bijkomende informatie meer worden verstrekt omdat we het hebben over dezelfde woorden uit onze vragenlijst en we reeds zeer uitvoerig zijn geweest in wat voorafging. Per klank vermelden we enkel nog welke de dialectuitspraak is en wat de variant is die dicht(er) bij de cultuurtaal staat.

Vooreerst nog even in het kort de indeling van de 3 groepen :

a : de lagere sociale klasse met 7 personen

b : de middengroep met 10 informanten

c : de hogere sociale klasse met 3 zegslieden

1. De vocaal /ij/

Dialectuitspraak : (æ^i)

A.N.-variant : (ɛ^i)

groep a : 21/21 (æ^i)-realisaties => 100 %

0/21 (ɛ^i)-realisaties => 0 %

groep b : 18/30 (æ^i)-realisaties => 60 %

12/30 (ɛ^i)-realisaties => 40 %

groep c : 2/9 (æ^i)-realisaties => 22,2 %

7/9 (ɛ^i)-realisaties => 77,8 %

2. De intervocalische g in de volgorde V + g + en

Dialectuitspraak : (/) (=weglating van de g)

A.N.-variant : (h)

groep a : 4/35 (h)-realisaties => 11,4 %

31/35 (/)-realisaties => 88,6 %

groep b : 12/50 (h)-realisaties => 24 %

38/50 (/)-realisaties => 76 %

groep c : 12/15 (h)-realisaties => 80 %

3/15 (/)-realisaties => 20 %

3. De vocaal /ui/

Dialectuitspraak : (ɔ_u^i)

A.N.-variant : (œ_u^i)

groep a : 18/21 (ɔ_u^i)-realisaties => 85,7 %

3/21 (œ_u^i)-realisaties => 14,3 %

groep b : 20/30 (ɔ_u^i)-realisaties => 66,6 %

10/30 (œ_u^i)-realisaties => 33,4 %

groep c : 2/9 (ɔ̃)-realisaties => 22,2 %
 7/9 (œ̃)-realisaties => 77,8 %

4. De lange vocaal (o.) vóór labiaal en velair

Dialectuitspraak : (ɣ̃)

A.N.-variant : (ũ)

groep a : 34/48 (ɣ̃)-realisaties => 70,8 %
 14/48 (ũ)-realisaties => 29,2 %

groep b : 41/70 (ɣ̃)-realisaties => 58,5 %
 29/70 (ũ)-realisaties => 41,5 %

groep c : 9/21 (ɣ̃)-realisaties => 42,8 %
 12/21 (ũ)-realisaties => 57,2 %

5. De vocaal /oe/ vóór labiaal en velair

Dialectuitspraak : (ʏ̃)

A.N.-variant : (u)

(bijkomende realisatie : (õ))

groep a : 38/77 (ʏ̃)-realisaties => 49,3 %
 37/77 (u)-realisaties => 48 %
 2/77 (õ)-realisaties => 2,7 %

groep b : 45/109 (ʏ̃)-realisaties => 41,2 %
 62/109 (u)-realisaties => 56,9 %
 2/109 (õ)-realisaties => 1,9 %

groep c : 7/33 (ʏ̃)-realisaties => 21,2 %
 26/33 (u)-realisaties => 78,8 %
 0/33 (õ)-realisaties => 0 %

Bij dergelijke cijfers hoeft niet veel uitleg te worden gegeven. De cijfers spreken voor zichzelf. We merken bij een vergelijking van de 3 groepen voor elke klank een duidelijke evolutie die wijst op een expansie van de variant die het dichtst bij de cultuurtaal staat. Vooral tussen de lagere sociale klasse (a) en de hogere sociale klasse (c) is er zeker voor de eerste 4 klanken een zeer duidelijk verschil.

Eventjes op een rijtje gezet levert dat de volgende resultaten op :

1) vocaal /ij/ : verschil a - c : 77%

- 2) intervoc. g : verschil a - c : 69 %
- 3) vocaal /ui/ : verschil a - c : 63 %
- 4) vocaal /oe/ : verschil a - c : 30 %
- 5) vocaal /oo/ : verschil a - c : 28 %

Dat is trouwens ook het geval bij het onderzoek van de meervoudsvorm (ts) als dialectuitspraak en (s) als A.N.-variant

groep a : 28/28 (ts)-realisaties => 100 %
 0/28 (s) -realisaties => 0 %

groep b : 16/40 (ts)-realisaties => 40 %
 23/40 (s) -realisaties => 57,5 %
 1/40 (n) -realisaties => 2,5 %

groep c : 5/12 (ts)-realisaties => 41,6 %
 7/12 (s) -realisaties => 58,4 %

HOOFDSTUK 3 : DE SOCIOLINGUISTISCHE FACTOR SEXE

=====

Toen ik personen mededeelde dat mijn dialectstudie o.a. een onderzoek bevatte naar het verschil in taalgebruik, meer bepaald uitspraak, tussen man en vrouw, waren velen nogal sceptisch over de mogelijke resultaten. De cijfers wijzen echter (veelal) uit dat deze personen ongelijk hadden. Dat blijkt immers uit de gegevens over de uitspraak die we hebben verzameld voor de Deerlijkse vrouwen (13 in getal) en mannen (7 in getal).

1. De meervoudsvorm (ts) als dialectvorm en (s) als A.N.-variant

groep M : 22/28 (ts)-realisaties => 78,5 %
 6/28 (s) -realisaties => 21,5 %

groep V : 27/52 (ts)-realisaties => 51,9 %
 24/52 (s) -realisaties => 46,2 %
 1/52 (n) -realisaties => 1,9 %

2. De lange vocaal (o.) vóór labiaal en velair

Dialectuitspraak : (ɣ̃)

A.N.-variant : (ũ)

groep M :	36/48	(γ^{v})-realisaties	=>	75	%
	12/48	(μ^{p})-realisaties	=>	25	%
groep V :	48/91	(γ^{v})-realisaties	=>	52,8	%
	43/91	(μ^{p})-realisaties	=>	41,2	%

3. De intervocalische g in de volgorde V + g + en

Dialectuitspraak : (/) (=weglating van de g)

A.N.-variant : (h)

groep M :	5/35	(h) -realisaties	=>	14,3	%
	30/35	(/) -realisaties	=>	85,7	%
groep V :	23/65	(h) -realisaties	=>	35,4	%
	42/65	(/) -realisaties	=>	64,6	%

4. De vocaal /ui/

Dialectuitspraak : (ɔ^{h})

A.N.-variant : (œ^{r})

groep M :	15/21	(ɔ^{h})-realisaties	=>	71,4	%
	6/21	(œ^{r})-realisaties	=>	28,6	%
groep V :	25/39	(ɔ^{h})-realisaties	=>	64,1	%
	14/39	(œ^{r})-realisaties	=>	35,9	%

5. De vocaal /oe/ vóór labiaal en velair

Dialectuitspraak : (ɥ^{u})

A.N.-variant : (u)

(bijkomende realisatie : (o^{r}))

groep M :	44/91	(ɥ^{u})-realisaties	=>	48,3	%
	41/91	(u) -realisaties	=>	45	%
	6/91	(o^{r})-realisaties	=>	6,7	%
groep V :	56/112	(ɥ^{u})-realisaties	=>	50	%
	50/112	(u) -realisaties	=>	44,7	%
	6/112	(o^{r})-realisaties	=>	5,3	%

Voor elk van deze 5 gevallen beantwoorden de cijfers aan de verwachtingen vooropgesteld door de sociolinguïstiek. Daarin wordt gesteld dat vrouwen meer het prestigemodel (= de standaardtaal in ons geval) na-

volgen dan mannen. Dat is echter ook maar een tendens die we vaststellen, waarvoor geen onomstootbare bewijzen te leveren zijn. Dat blijkt trouwens uit de gegevens voor de vocaal /ij/ waar de cijfers wijzen op een (weliswaar licht) overwicht voor de mannen.

Dialectuitspraak : (æ^{h})

A.N.-variant : (ɛ^{h})

groep M :	14/21	(æ^{h})-realisaties	=>	66,6	%
	7/21	(ɛ^{h})-realisaties	=>	33,4	%
groep V :	27/39	(æ^{h})-realisaties	=>	69,2	%
	12/39	(ɛ^{h})-realisaties	=>	30,8	%

Ook de Angelsaksische sociolinguïst P. Trudgill heeft bij zijn veelvuldige dialectstudies meermaals vastgesteld dat vrouwen "beschaafder" spreken dan mannen (veelal). Hij stelt dat daarvoor geen algemeen aanvaarde verklaring is, maar dat wel enkele factoren (11) naar voren gebracht kunnen worden (die ik hier zonder commentaar in vertaling weergeef).

1. In onze maatschappij hebben vrouwen nog steeds minder kansen op grote, in het oog springende prestaties. Daarom maken zij hun sociale positie duidelijk eerder door hun verschijning en gedrag (ook taalkundig) dan door een mogelijk beroep.
2. Vrouwen lijken minder sterk sociaal verbonden te zijn met anderen. Dit is misschien een gevolg van hun kleinere beroepskansen en een grotere tendens om thuis te blijven. Ze zijn enerzijds minder onderhevig aan beïnvloeding dan mannen, maar anderzijds voelen vrouwen zich eerder in formelijke situaties, in de zin dat ze de mensen waarmee ze spreken niet zo goed kennen. Het resultaat van dat alles is dat ze vlugger een formele spreekstijl zullen gebruiken.
3. De traditioneel belangrijker rol van vrouwen bij de (maatschappelijke) opvoeding van het kind brengt hen ertoe gevoeliger te zijn voor de normen met betrekking tot "aanvaard" gedrag.
4. Het verschil tussen het taalgebruik van mannen en vrouwen is slechts een afspiegeling van een veel algemenere tendens : mannen worden doorgaans gunstiger bekeken dan vrouwen als ze hard, ruw optreden en de bestaande regels overtreden. Vrouwen echter worden er veel meer toe aangezet correct, tactvol en vriendelijk te zijn. De druk op vrouwen om

(11) Deze gegevens worden overgenomen uit : P. TRUDGILL en A. CHAMBERS, Dialectology, 1980, p.98.

"beschaafd" te spreken is bijgevolg groter dan die op mannen. (Dit wordt ook duidelijk door de verschillende houding tegenover vloeken bij mannen en vrouwen.) Mannen schijnen op een zeker bewustzijnsniveau vatbaarder te zijn voor uitingen die geassocieerd worden met een lagere status. Dit kan misschien verklaard worden door de ruwheid, hardheid en "mannelijkheid" verbonden met de taal (en andere vormen van gedrag) van de werkende klasse.

Op factor 3 als mogelijke verklaring wens ik hier nog eventjes terug te komen omdat ik bij mijn onderzoek van het Deerlijkse dialect gegevens heb verkregen die deze uitleg aan betrouwbaarheid laten winnen.

In één en hetzelfde gezin had ik 3 informanten : vader, moeder en dochter. Bij de vader noteerden we steeds (ɣʷ) voor de vocaal /oo/ gevolgd door labiaal of velair, bij de moeder steeds (uɫʷ). (Beiden zijn geboren in Deerlijk en hebben deze gemeente nooit verlaten.) De dochter tenslotte heeft de uitspraak van de moeder volledig overgenomen, want zij gaf voor de woorden met /oo/ steeds (uɫ) op. Dit illustreert niet enkel de impact van de "moedertaal" (= letterlijke betekenis) op het kind. Het toont ook aan dat de twee mogelijke realisaties voor /oo/ hier niet alleen afzonderlijk terug te vinden zijn bij 2 toevallige "echte" Deerlijknaaren, maar zelfs bij leden van hetzelfde gezin!

ALGEMEEN BESLUIT

=====

Uit de gegevens opgetekend bij het onderzoek van de sociolinguïstische parameters leeftijd, sociale klasse en sexe is zeer duidelijk gebleken dat het Deerlijkse dialect niet statisch is. Integendeel, er is een duidelijke evolutie aan de gang die leidt tot een (steeds verdere) nivellering van het dialect naar de cultuurtaal toe. Aan dit gegeven, dat geldt voor alle Vlaamse dialecten, is gewoonweg niet te ontsnappen. Aldus gaat onvermijdelijk voor een groot deel de eigenheid van een dialectgemeenschap verloren. Daarom is het belangrijk dat we heden ten dage het "platte" dialect, oude spreekwoorden, ... of ruimer gezien oude gebruiken of oude beroepen optekenen om ze voor het nageslacht te bewaren. Als we hier één Deerlijknaar mogen vernoemen die daartoe meer dan een ander zijn steentje heeft bijgedragen dan is dat zeker niemand minder dan Leon Defraeye, ter ere van wie deze wedstrijd door de Heemkundige Kring "Dorp en Toren" werd uitgeschreven.

SLOT

Cinema van vroeger

Albert Bruggeman.

Deerlijk kermesse! De hoogdagen van ons dorp. Einde september met zijn milde herfst dagen. Het nieuwe schooljaar is zopas begonnen en de be-roering om de nieuwe klas en de nieuwe meester is nog niet geluwd of de aankomst van de kermiswagens komt onze prille leerijver reeds verstoren!

Op onze schoolbanken horen we de zware gevaarten over de kasseien dokkeren.

De zaterdagnamiddag gaan we de kramen en de kermismolens verkennen. Er heerst een feestelijke stemming in het dorp. We rennen van d'Ooste, waar het gros van het kermisgedoe opgesteld staat, naar de "renne" aan de her-berg De Wagenmaker in de Harelbekestraat (1).

De foorkramers geven de koperen stangen en versiersels van hun mo-lens nog een laatste poetsbeurt. Bezorgde moeders spoeden zich naar bakker en beenhouwer en alle huizen staan er netjes bij met wat late zon in hun smetteloze ruiten.

De avond valt over deze zaterdag. De indringende geur van brandend aardappelloof hangt in de lucht, want ook de achtertuin moet er keurig ge-rakeld bijliggen.

In iedere herberg hangen grote kermisaffiches met zwart-geel-rode rand, waarop door burgemeester en secretaris de feestelijkheden bekend gemaakt worden aan onze dorpsgemeenschap : duivenvlucht, velokoers, schieting op de staande pers, jaargetijde voor de overleden parochianen en als apotheose op woensdagavond, de laatste dag van de kermis : Cinema Pathé op de Plaats. Elk zegge 't voort.

Cinema in openlucht met Charlie Chaplin. In die blijde verwachting kruipen we onder de wol.

We horen nog Pol van Lienekes, die staande op het einde van zijn lochting, met een improvisatie op zijn tuba, de kermis inblaast.

Charlie Chaplin houdt er de spanning in. Die woensdagavond staat op de Plaats een enorm wit doek opgesteld. In de donkere achtergrond teke-nen zich de contouren af van onze monumentale kerk en het ragfijne profiel van onze spitse toren, achter de kerkhofmuur boezemen de grafkruisen ons geen angst meer in.

(1) Waar de firma Nuyttens (nu Grafimat) staat.

1931

GEMEENTE DEERLIJK

1931

KERMIS-MAANDAG 28 SEPTEMBER 1931

FEESTWIJZER:

Om 1 uur: AANKONDIGING der Feesten van HOOG- HARELBEKE- en STATIESTRAAT, door Kanongeschut.

Om 2 ure MASTKLIMMING

Iedere mededinger zal prijs bekomen. — Schoone prijzen, alsook geldprijzen.
Inschrijving bij Jules Rigolle, „Den Oud-Strijder”, waar het reglement uithangt.

om 3,30 uur :

GROOTE PRIJS „LA COURONNE” voor TRIPORTEURS

500 frank PRIJZEN & Premiën frank 500

1e prijs 75 fr., een buitenband voor Triporteur en Palm. Verders 70, 50, 45, 40, 35, 30, 25, 20, 15.

Deze koers zal gereden worden in serien (omloop Deerlijk) telkens 1 toer.

Inschrijving van heden af tot den dag der koers aan 5 fr., bij Camiel Demets, in de Barakke.

Aanzet aan het Soc. Lokaal.

Aankomst bij Julien Vercruysse, in 't Haantje.

Prijzedeeling bij Jules Hostyn, in 't Bierhuis.

N. B. — Ieder vertrekker zal eerst moeten gewogen worden, (tripporteur, man en hond) op de weegbrug van Jules Buysens, ten einde allen 't zelde gewicht te hebben.

Om 5 ure :

Kluchtige koers met nummers

150 fr. prijzen. — 1e prijs 30 fr., verders 25, 20, 17, 50, 15, 12, 50, 10, 10, 10.

Inschrijving bij Remi Vanherreweghe aan 2 fr.

Terugbrengen der nummers bij Alfons Ovaere.

Prijzedeeling bij Georges Vanherreweghe, Café Sportff.

Bovengenoemde feesten zijn voor alle liefhebbers, doch iedereen is verantwoordelijk voor zijne ongevallen.

's Avonds om 7 ure :

OPENLUCHT CINEMA

door het huis A. Verbrugghe, Harelbeke
met Klucht & COW-BOY Films.

HET BESTUUR
DER VEREENIGDE HERBERGIERS.

Drukkerij G. J. & M. Deleersnyder, Deerlijk.

Kermispamflet van enkele jaren na de hier beschreven feiten. De cinema in openlucht is er nog steeds.

(Archief Leon Defraeye-Gemeente Deerlijk)

De Plaats is nu volgelopen met dorpsgenoten. Ik zit sprietelings op de schouders van een grote broer. Plots, een felle lichtbundel van uit het bovenvenster van het huis Algoet. Een langgerekt haa rolt over de samengetroefte massa, die nu met opgericht hoofd naar het helverlichte doek staart.

En daar is het gekke manneke met de bolhoed en de wandelstok, die met hoekige stappen op ons toekomt. Gooi- en smijtpartijen doen de ho's en de ha's en de lachsalvo's opklinken, maar "let ip, let ip" wanneer een valsaard een loense streek probeert uit te halen.

Er komen nu dansende, zwarte strepen kris-kras door mekaar op het doek en The End.

De leute is gedaan. De Plaats loopt leeg. In de gelagzaal van het Gemeentehuis en het Tonneke worden de laatste pinten getapt voor de "pekkers". Wij moeten naar bed, want morgen loert de akelige school.

Prentkaart van de jaren 1920. Links herberg In de gouden Ton ('t Tonneke) met aan de deur uitbater Joseph Biebaw en zijn twee stiefdochters Rachel en Gabriëlle Depoorter. Rechts met balkon herberg Het Gemeentehuis.

(Archief Leon Defraeye-Gemeente Deerlijk)

Hier werkt de sensatie van die avond echter nog na. We hebben mekaar in geen dagen meer gezien en van al onze kermisbelevissen is de cinema toch wel de opwindendste. In kleine groepjes staan de bevoorrechte zieners met schelle stem hun commentaar te geven. De niet-ingewijden staan er maar bedremmeld bij : denk eens, samen met de grote mensen naar de cine-

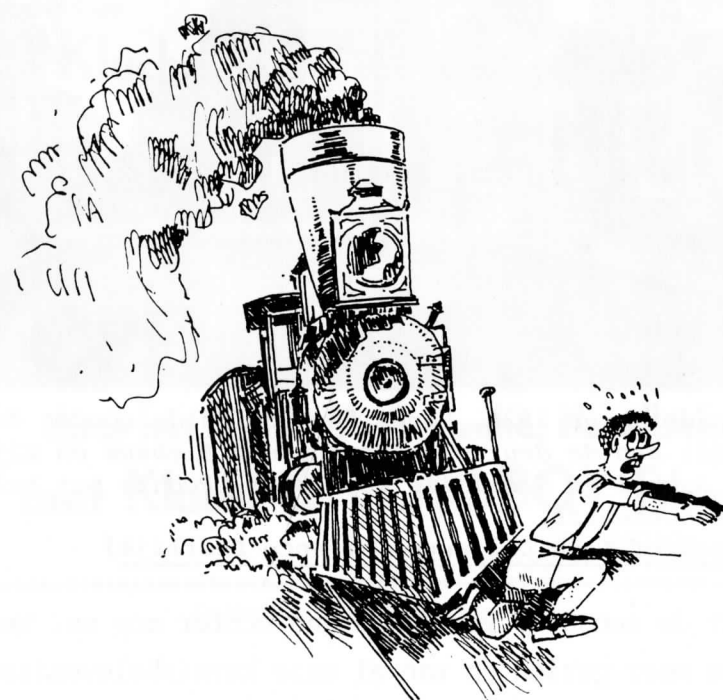
ma en zolang mogen opblijven, het is niet aan iedereen gegund.

Maar hoe dan ook, de geest van Flanders Technologie is over Deerlijks jeugd vaardig geworden!

Mijn oudste broers Georges en Octaaf knutselden een cinema in elkaar, van Leon Benoit kregen ze een filmpje. Het was geen oprullend filmpje, doch liep zoals een doodgewoon riempje over twee rolletjes, zodat het beeld zich zelf bleef herhalen. De "operator" onze Fred kon dus draaien tot de uitbundige geestdrift van de kijkers uitgeblust was... en geestdrift was er!

Het filmpje stelde een locomotief voor die van uit de verte in vooraanzicht op u toekwam en dan weer in de verte verdween. Het geluid van de stoommachine produceerde de operator zelf!

De vertoning had plaats in het gangske van Juulke Vandekerckhove. We zaten dicht bij elkaar op de grond, de kleinsten vooraan. Het schraperig ratelen begon. In de verte de locomotief, tsjoek, tsjoek, kwam nader, groeiend, onheilspellend op ons toe, het tsjoek tsjoek zwol aan en...plots een gil...Wies Vervaeke sprong, rende de straat op, wilde niet onder het gevaarte terecht komen! We hadden er zelf de kriebels van in onze buik gekregen, maar de ouderen stelden ons gerust. Het filmpje werd nu wat trager afgedraaid en we waren onze vrees kwijt, integendeel het kon nu niet snel genoeg en we tsjoekten mee.

Een tweede filmpje zorgde ook voor de nodige hilariteit. Een smid staande voor zijn aanbeeld, sloeg met zijn voorhamer op een stuk ijzer.

De opgeheven arm van de smid kwam in trage, schokkende bewegingen naar beneden, maar allengskens draaide onze operator sneller en sneller en de smid maar kloppen en kloppen... We dachten aan Stongie Cock die we enkele huizen verder in zijn smisse zo dikwijls doende zagen, vooral wanneer hij een paard moest beslaan.

Hoe hij het gloeiende hoefijzer bewerkte, het even afkoelde in water, op de opgebonden hoef van het paard aanbracht, waar het sissend de hoorn verschroeiide, schroeilucht die we met welgevallen opsnoven.

Het cinemaatje was geen lang leven beschoren! De mechaniek bezweek nogal rap onder de slagen van de smid en het getsjoek van de stoommachine!

De cinemamicrobe had de organisatoren echter in haar greep. Ze bleven niet bij de pakken zitten. Er waren reeds kleine modellen op de markt, maar dat kostte geld. Geen nood, mijn broers die reeds hun sporen verdiend hadden met marbels te bakken die bij de eerste de beste stoot uiteen vielen, of met hun "drukdoze", voor 5 centiemen het adres van wie het verlangde op hun schoolboeken "drukten", vonden er wat anders op.

We gingen koper en oud ijzer ophalen, afval van fabrieken, witte en gekleurde déchet, de put van Tsjoenies (2) fabriek was voor ons een put van Crésus. Eens deed mijn broer Leon de vondst van zijn leven : kachelpotten bij de vleet, zomaar in een gracht gesmeten. Wij daar naar toe, enthousiast beginnen we die potten uit de graskant te sleuren, maar opeens komt roepend en godverend Freere Cock aangerend.

Freere was een opkoper van bullen en benen en deponeerde zijn marchandies waar hij plaats vond!

En toch, het nieuwe cinemaatje kwam er. Het was nu een apparaatje voor lichtbeeldprojectie. Het trio Juulke, Leon en Fred gingen nu op boerenhofsteden vertoningen geven van De Gelaarsde Kat, 25 centiemen de man! De historie stond afgebeeld op glazen clichés die men in het apparaat moest schuiven. De commentaar, die op zich zelf reeds een attractie zal geweest zijn, werd verzorgd door de inrichters zelf!

Ja, we stonden in ons dorp nog verre af van de echte cinema, alhoewel sommige geëvolueerden toen reeds zongen van

En zee her broekske afgedaan
Om naar de cinema te gaan!

(2) Weverij De Deerlijkse, Waregemstraat.

Foto's uit de oude doos

Freddy Byttebier.

Herberg De Stuiver in de Heirweg naar Wareghem (nu de Waregemstraat) met op de voorgrond Georges Defraeye, broer van wijlen onze erevoorzitter Leon.

De foto dateert van omstreeks 1930 (het jaartal is moeizaam te lezen tegen de voorruit).

Het was de 63-jarige vlaskoopman Pieter Deleersnijder die in 1868 het schepencollege van Deerlijk de toelating vroeg om een herberg open te houden onder de naam Den Stuiver (kadaster sectie A 490) (1).

Links van de herberg ligt nu de afslag die leidt naar de huizen nummers 469, 471 en 473.

Tot 1885 waren de uitbaters Frederic Dheedene en Adèle Deleersnijder, de dochter van Pieter. De familie verhuisde in 1885 naar Zwevegem (2) en werd opgevolgd door het echtpaar Petrus Naessens en Catherine Vanhamme.

In 1901 trouwde Henri Christiaens van Beveren-Leie met de jongste dochter Louisa Elisa en kwam inwonen. Hij was landbouwer, vlashandelaar en herbergier. Er kwamen 11 kinderen onder wie Joannes (geboren op 02.11.1907), de politieagent van Deerlijk. In de volksmond sprak men steeds van Jan de Garde of Jan uit de Stuiver.

In 1945 kwam een nieuw gezin inwonen, Theodule Steelandt en Marie Van Geersom (in de volksmond Dielke Steelandt en Marie van Dulies). Zij bleven in De Stuiver tot mei 1947.

Als laatste uitbaters noteren we Eugène Bisschop en Noella Loosveldt. Zij hielden er herberg tot 1955, toen ze hun intrek namen in het door hen gebouwde café De Nieuwe Stuiver (heden Waregemstraat 340).

De Stuiver vormde een hinderpaal voor het groeiende verkeer. Noella Loosveldt getuigt dat soms de pannen van het dak werden gereden.

De herberg werd in 1955 onbewoonbaar verklaard en twee jaar later afgebroken.

(Archief Leon Defraeye-Gemeente Deerlijk)

Op de plaats waar eens De Stuiver stond is nu niets meer te zien. De electriciteitskabine vormt een goed oriëntatiepunt.

(Dorp en Toren, dia nr.1917 van 20.02.1988)

(1) Gemeentehuis Deerlijk, Schepensverslag van 15.04.1868.

(2) Deze en volgende gegevens werden geput uit de Bevolkingsregisters en ons bezorgd door Jo Vervaeke, waarvoor dank.

Educatieve bezoeken

Gilbert Depamelaere.

Op woensdag 4 maart zijn we er een hele dag onderuit getrokken. Nu, het mocht wel met de inspanningen van de Leon Defraeye-herdenking voor de boeg was het interessant om de "geesten" eens vooraf te laten doorwaaien.

Twaalf getrouwen waren op post en met drie auto's werd de goedge-stoffeerde studiereis aangevat. Het hoofddoel was Brussel met een bezoek aan de Koninklijke Musea voor Kunst en Geschiedenis en het Algemeen Rijks-archief. Halverwege Brussel en Deerlijk ligt echter het nieuwbakken Archeo-logische Museum voor Zuid-Oost-Vlaanderen, en het ware dan ook spijtig ge-weest, daar we er toch langs reden, om ook die nieuwe aanwinst op hoog niveau niet eens aan te doen!

Archeologische Museum voor Zuid-Oost-Vlaanderen.

Sinds jaren is Velzeke het studieterrein van de Gentse en Leuvense universiteiten, omdat daar in keizer Augustus' tijd een zeer belangrijke legerplaats aangelegd werd met het oog op de beveiliging van het gebied en het tot stand brengen van grootschalige landbouwexploitaties (villae). Op het einde van de derde eeuw werden die villae echter verlaten onder druk van de invallen vanuit het kustgebied, en ook de vicus (dorp) Velzeke, ont-staan bij de legerplaats, hield definitief op te bestaan als verzorgend centrum.

Alhoewel Velzeke reeds vanaf de 16de eeuw als Gallo-Romeinse vind-plaats bekend stond, begon men pas in 1953 te graven. Vanaf 1969 werd er dan onder universitair toezicht aan systematisch bodemonderzoek gedaan.

Met de stichting van het Gallo-Romeins Museum in 1972 werd een eerste stap gezet in de richting van de unificatie van de Zuidoostvlaamse archeologische verzameling en vanaf 1983 zette de stad Zottegem het licht op groen voor een nieuw museum, voorlopig ondergebracht in het oude ge-meentehuis.

In 1986 werd de eerste fase van dat projekt voltooid, nl. een ver-nieuwd museumgebouw in de oude gemeentelijke jongensschool. Het is een lange zaal waarin in een aantal ruimtes de vondsten vanaf de Steentijd tot en met de Romeinse tijd tentoongesteld worden. We vinden er kijkkasten vol aardewerk, munten, amfora's, terra sigillata, wapens, gebruiksvoorwerpen, silixen... Het geheel is zeer verfijnd en didaktisch voorgesteld, met ver-

klarende wandkaarten en teksten. Een schoolvoorbeeld om zelfs de meest geschiedenis-allergische leerling te verleiden!

In een volgende fase voorziet men nog achterin de tuin een open-luchtmuseum, waar men Romeinse keldertjes, een verwarmingsinstallatie (hypocaustum), funderingen en waterputten aan het publiek zal laten zien. Vermelden we nog dat het museum aan de Paddestraat ligt (haar straatstenen zijn berucht in de Ronde van Vlaanderen en Louis-Paul Boon liet er Jan de Lichte geboren worden), een restant van de fameuze heirbanen die Velzeke verbonden met Kortrijk-Cassel en met Blicquy-Bavai.

Jammer genoeg moesten we de overzichtelijke diareeks in versneld tempo bekijken zodat we het museum vaarwel gezegd hebben met het vaste voornemen om er met wat meer tijd terug te komen.

Koninklijke Musea voor Kunst en Geschiedenis.

Enmaal Ternat voorbij wenkten de torens van Brussel. We moesten de stad door maar toch hadden we geluk : de grootstad genoot nog van de krokusvakantie, het regende niet en de Leopold II-tunnel vertoonde op die dag geen puberteitsproblemen.

Om 11 uur bereikten we het Jubelpark waar we door een gids opge-wacht werden. Dat Jubelpark is heden ten dage een uniek domein geworden. Met zijn 37 ha een van de belangrijkste Europese culturele trefpunten waar zowel musea als artistieke, pedagogische en filosofische organismen in één ensemble verenigd zijn.

Het Legermuseum en Autoworld lieten we links liggen om ons door de kolossale Triomfboog naar het Museum voor Kunst en Geschiedenis te spoeden. Officieel noemt het eigenlijk Musea voor Kunst en Geschiedenis want naast de enorme mastodont aan het Jubelpark zijn er nog de deelmusea van de Hal-lepoort, het Bellevue-hotel, het Chinees Paviljoen en de Japanse Toren.

Wij vergenoegden ons met een uurtje proeven dat een waar festijn werd door de pittige manier waarop de gids ons de maquette van Rome en de mozaïek met zuilengang van de Syrisch-Romeinse stad Apamea uitlegde.

Oosters etentje.

Ondertussen begon onze maag te rommelen. Daar de cafetaria van het museum nog in krokusregionen vertoefde, trokken we naar de vreemdelingen-buurt, aan de rand van de Marollen en het Zuidstation gelegen. Daar braken we het brood tussen Marokkanen en Grieken en we voelden er ons thuis, ook al omdat we eerst achteraan in de keuken geleid werden om uit een van de

vele bakken op het fornuis ons keuzemenu aan te wijzen.

Aan tafel stak het niet zo nauw zodat we na enkele gulzige grepen uit eigen bord, ook even toehapten uit de andere schotels van onze disgenoten, links, rechts en aan de overzijde gezeten. Zo werd ons spotgoedkoop etentje zonder meerprijs of toeslag uitgebreid tot een stevige hoofdschotel met vele dito borrelhapjes. Voor 150 fr. per persoon, zeg dan nog dat Brussel duur is!

Algemeen Rijksarchief.

Na die versterkende maaltijd konden we de hoofdbrok van de studietrip aanvatten, namelijk een geleid bezoek aan het Algemeen Rijksarchief, in nieuwe gebouwen gehuisvest, nabij de Kunstberg aan de achterzijde van de Koninklijke Bibliotheek en de Musea voor Oude en Moderne Kunst.

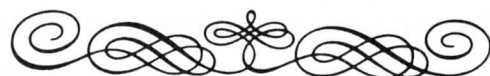
De rondleiding begon met een bezoek aan de permanente tentoonstelling "Doorheen de Nationale Geschiedenis". Deze tentoonstelling bevat een 200-tal documenten, die een knap overzicht geven van de geschiedenis van onze gemeenten.

In een eerste deel wordt een chronologisch beeld opgeroepen van het Ancien Regime vanaf de 9de eeuw tot aan de Franse Revolutie, terwijl een tweede deel dat eerder thematisch opgebouwd werd, een overzicht biedt van de hedendaagse tijd.

Dan volgde een verhelderende wandeling doorheen een van de negen immense depots, waarbij alle vormen van bewaarmogelijkheden van geschreven bronnen aan bod kwamen.

Daarna trokken we naar het "Centrum voor Praktische Studie van de Hulpwetenschappen der Geschiedenis" dat op wandelafstand van het Algemeen Rijksarchief ligt. Daar werden de diverse afdelingen, nl. de Heraldiek, de Sigillografie, de Diplomatiek en de Kartografie doorlopen.

Ondanks de zeer prachtige en didactische uitleg raakten we zo tegen vijven stilaan vermoeid. Zelfs voor sterk geïnteresseerden kan het soms van het goede te veel zijn en daar de Griekse hutsepotvarianten nog altijd lagen na te trekken, zijn we dan in een Brussels geuze-cafeetje als goede Vlamingen, moe maar tevreden, de dorst gaan lessen. En zodoende werd er tijdens de terugtocht wat luidruchtiger nagekaart over die uitzonderlijke dag, zodanig zelfs dat het nerveuze getoeter van haastige chauffeurs op het spitsuur ons nog nauwelijks kon beïnvloeden.

Met dank publiceren wij de namen van onze talrijke ereleden die een ware financiële steun betekenen voor Derlike.

Ereleden wonende binnen ons heem

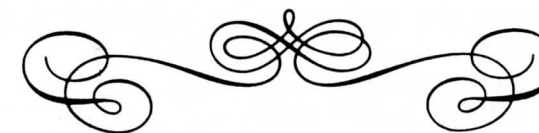
Alo-Del (drukkerij Deleersnijder), Stationsstraat 37
Adens Frank (patisserie), Harelbekestraat 47
Ampe Romain (A.S.L.K.), Schoolstraat 9
Benoit André (Padec), Roterijstraat 10
Benoit Paul (schepen van openbare werken), Kapel ter Rustestraat 27
Benoit Thys (binnenhuisarchitect), Guido Gezellelaan 23
Bib, Hoogstraat 108
Bossuyt Romaan (schilderwerken), Harelbekestraat 11
Bouckaert Nabor, Tulpenlaan 61
Bulcaen Frans (supermarkt), Kapelstraat 4
Busschaert Jeroom, Vercruysse de Solartstraat 14
Casier Karel, René De Clercqstraat 9
Castel Robert, Hoogstraat 115
Mevr. Clarysse Jo, Vichtesteenweg 140
Coucke Lucien (dakwerken), de Cassinastraat 1
Craeynest Marnix (Cradec), Oude Heirweg 97
Debacker Hugo, Guido Gezellelaan 86
Declercq Frans, Boshoeck 14 A
Decraene Rufin (behang-shop), Kapelstraat 20
Mevr. Defraeye Leon, Tulpenlaan 55
Deketele Albert (café 't Bourgondisch Kruis), Wafelstraat 1
Deknudt Armand (lusterfabriek Deknudt), Stationsstraat 59
Deknudt Frans (spiegelfabriek Deknudt), Kasteelstraat 15
Deknudt Luc (kaderfabriek Deknudt), Tulpenlaan 62
Deleersnijder Alfred, Pontstraat 20
Deleersnijder Jan (advocaat), Harelbekestraat 63
Deleersnijder Joseph (Pamar), Harelbekestraat 33
Demeyer Jan (drukkerij), Waregemstraat 210
Dendonder Omer (spaarkas H.K.M.), Stationsstraat 292
Depoorter Daniël (accountant), Harelbekestraat 102
Depraetere Marcel, Heestertsesteenweg 5
Deprez Gaby (Generale Bankmaatschappij), Schoolstraat 15
Deprez Pol, Desselgemstraat 27
Derycke Theo, Astridpad 19
Destrooper Joseph, Harelbekestraat 103
Destrooper Pierre (Gemeentekrediet van België), Hoogstraat 156
Devos André (weverij Devos-Caby), Braamheuvellaan 41-43
Dhaene Etienne (restaurant 't Schuurke), Pontstraat 111
Dhaluin Jan (accountant), Beverenstraat 16
D'Heedene Remi (ververij Ten Bos), Fabrieksstraat 24
Dujardin Freddy (accountant), Stationsstraat 144
Dujardin Guido (verzekeringen), Vichtesteenweg 48
Gemeentebestuur Deerlijk
Gevaert Jos, Elfde Julilaan 14
Haemers Guy, Bottenhoek 5
Hanssens Pol (patisserie), Kerkplein 8
Hellyn Frans (weverij Movelta), Weverijstraat 44
Heugens Ronny (All-Comp computers), Groeningestraat 20
Hoste Freddy (beenhouwerij), Vichtesteenweg 159
Huybrechts Eddy (optieker), Harelbekestraat 39
Kemseke Georges (Chevideco), Hoogstraat 40
Kindt Jan (restaurant Gaverkasteel), Vercruysse de Solartstraat 24
Labeuw Joseph (timmer-schrijnwerk), Klijtstraat 153

Lannoye Gedeo (restaurant Lindenhof), Vichtesteenweg 280
 Lorrez René, Wafelstraat 22
 Maebe Roger, Elfde Julilaan 21
 Maiheu Lieven (kruidenierswaren), Waregemstraat 433
 Margodt Jaak (arts), Rozenlaan 1
 E.H.Marichal Joos, Tulpenlaan 11
 Martijn Marc (Bank van Roeselare en West-Vlaanderen), Hoogstraat 59
 Mevr.Messiaen Alice, Bilkenstraat 3
 Monbaliu Philip, Kapel ter Rustestraat 41
 Mullier Hubert (Unic), Harelbekestraat 31
 Ockier Walter, Vrijputstraat 40
 Ovelacq André (weverij-ververij-veredeling), Hoogstraat 130
 Fotostudio Patrick, Schoolstraat 2
 Pelckmans Eddy (Cloet P.V.B.A.), Paanderstraat 42
 Pelckmans Picky (Rimapel Trading), Vlasstraat 4
 Pieters Bernard (restaurant 't Arendsnest), Kerkstraat 18-24
 Pieters Milo, Blauwvoetstraat 5
 Priels Frans (Priconfort), Ommegangstraat 25
 Ramault Marcel (Kredietbank), Harelbekestraat 10-12
 Rogiers Paul (bierhandel), Vichtesteenweg 32
 Rustoord Heilige Familie, René De Clercqstraat 9
 Saey Ignace (notaris), Harelbekestraat 81
 Schelfhout Luk (electriciteit-sanitair), Kerkstraat 159
 Schöller Eric (weverij Etvelor), Paanderstraat 173
 E.H.Seynaeve Hubert, Hoogstraat 116
 Swyngedouw Jan (Etiket), Kapelstraat 25
 Tack Marcel (Unispar), Azalealaan 8
 Terryn Roger (burgemeester), Kleine Klijtstraat 59
 Uyttenhove Karl, Kapel ter Rustestraat 31
 Vanassche Patrick (Vanoplast), Tulpenlaan 225
 Vanaverbeke Paul (schepen van financiën), Kapelstraat 146
 Van de Bruaene Johan (arts), Stationsstraat 118
 Vandecasteele Etienne, Beverenstraat 28
 Vandekerckhove Luc (schepen van sport), Oliebergstraat 7
 Vandekerckhove Pierre (architect), Beverenstraat 56
 Vandenberghe Etienne (garage Citroën), Stationsstraat 45-47
 Vandebogaerde Aloïs (verzekeringen), Tulpenlaan 2
 Vandebogaerde Roger (weverij), de Cassinastraat 119
 Vanden Breede Ignaas (Krediet aan de Nijverheid), Pontstraat 51
 Vandendriessche Paul (electro-discount), Hoogstraat 51
 Vandendriessche Walter (café Bloemenhof), Tulpenlaan 26
 Vandercruyssen Norbert (B.A.C.), Vredelaan 33
 Van de Walle Etienne (schilderwerken), St.-Rochusstraat 16
 Vandeweghe Frans (Cera), Guido Gezellelaan 72
 Vandezande Egied (architect), Pontstraat 18
 Van Iseghem Siegfried (Vivatours), Kortrijkse Heerweg 122
 Vanmeerhaeghe Remi (restaurant De Casserole), Kleine Klijtstraat 30
 Vanneste Jean, Oude Heerweg 127
 Vannieuwenhuyze André (Ippa), Vrijputstraat 25
 Van Ryckeghem André, Blauwvoetstraat 2
 Mevr. Van Ryckeghem Maria, St.-Amandusstraat 24
 Vansteenkiste Herman (BVBA Saranta-weverij), Wafelstraat 46
 Vantieghe Arnold (schepen van cultuur), Paanderstraat 46
 Van Tongel Martin (café Gambrinus), Vinkenlaan 16
 Vanwysberghe Carlos (beenhouwerij), Kerkplein 13
 Vanwysberghe Fernand (vleeswarenfabriek), Kortrijkse Heerweg 104
 Verbrugge Alfons, Harelbekestraat 92

Vercaemst Jan, Pladijsstraat 122
 Vereecke Roger (handelaar), Otegemsesteenweg 1
 Verfaille Noël, Pladijsstraat 170
 Verhamme Rik (drukkerij Astoria), Beverenstraat 9
 Verschae Georges, Kortrijkse Heerweg 72
 Veys Leopold (café Prins Albert), Hoogstraat 55
 Vlieghe Gaby, Pladijsstraat 237

Ereleden wonende buiten ons heem

Mevr.Bauwens-Vercruysse (bakkerij), Nieuwenhovestraat 56, 8790 Waregem
 Beernaert Christiaan (Generale Bankmaatschappij), St.-Martinusstraat 56
 9790 Wortegem-Petegem
 Bekaert Octaaf, Stijn Streuvelsstraat 10, 8561 Ingoogem
 Bossuyt Berten, Rozenlaan 2, 8790 Waregem
 Bruggeman Albert (antiquair), Kapittelstraat 1, 8500 Kortrijk
 Bruggeman Octaaf, Edw.Dekosterstraat 160, 1140 Evere
 Clarysse Gilbert, Nieuwenhovestraat 58, 8790 Waregem
 Debakker Robert, Rozestraat 122, 8770 Ingelmunster
 Mevr.Degrande Marie-Thérèse, Kortrijkstraat 154, 8710 Heule
 Dejager Leon (Osta carpets), Bomstraat 7, 8573 Tiegem
 Demeyere Marcel, Moteweg 40, 8510 Marke
 Mevr.Denys Lut, Ooststraat 68, 8800 Roeselare
 Depamelaere Roland, Varenstraat 10, 2560 Rumst
 Doornaert Leon, Koningin Fabiolapark 621, 2700 St.-Niklaas
 Emmen C.J.M. (notaris), Soesterbergsestraat 105, 3768 EC.Soest, NL.
 Hanssens Jan (traiteur), Roeselarestraat 55, 8160 Esen
 Hoste Bernard, Dennenlaan 6, 8730 Harelbeke
 Naessens Karel, Hof ter Leeuwslaan 10, 3009 Winksele
 Mevr.Nys Josephine, G.Gezellestraat 13, 8790 Waregem
 Opsomer Jean-Pierre, Steenweg op Blaasveld 93, 2801 Heffen
 Pieters Paul (Cera), St.-Catherinestraat 54, 8710 Heule
 Vandebulcke André (arts), Bloemenlaan 11, 9690 Kluisbergen
 Vandebussche Etienne, Oude Ieperseweg 80, 8710 Heule
 Vande Sype Hubert, Kezelberg 31, 8640 Moorsele
 Van Doorne Palmer (Domiart), Burgem.A.Guilbertlaan 8, 8881 Schuiferskapelle
 Vandorpe Dominique (rechter), Schapendries 101, 9700 Oudenaarde
 Van Eeckhoutte Hervé (accountant), Maastrichtersteenweg 164, 3500 Hasselt
 Vanschamelhout André, Ninoofsesteenweg 1027, 1080 Brussel
 Vansteenkiste Jaak (weverij), Achterstraat 42, 8790 Waregem
 Ver Gucht Eric, Oude Lettenhofstraat 18, 8550 Zwevegem
 Verhelst Maurice, Duivenstraat 56, 3045 Blanden
 Mevr.Verhelst Rosa, Uitkerkestraat 22, 8370 Blankenberge
 Verhue Walter (microbioloog), Molendijk 9, NL.3233 LN Oostvoorne
 Mevr.Vermeir Piet, Kazernestraat 12, 9330 Dendermonde
 Verplaetse Leon (Landbouwkrediet), Beukenhofstraat 26, 8560 Vichte

ARCHEOLOGIE

- G.DEPAMELAERE, Deerlijk, toen de bijbel nog niet geschreven was, V,4 (1983) p.139-143 (prehistorie)
PH.DESPRIET, Nieuwe gegevens over een oude schatvondst, II,2 (1979) p.51-56 (muntvondst anno 1848 op wijk België)
ID., Het kasteel van de heerlijkheid van Assche, III,1 (1980) p.131-151
ID., Opgravingen in het Goed te Gavere, VIII,3 (1986) p.94-98

ARCHIEVEN

- M.DEMEYERE, Speurend in het gemeentearchief, VIII,4 (1986) p.112-113 (2 reglementen uit 1874 en 1875)
G.DEPAMELAERE, Het landtbouck der prochie van Deerlijk anno 1747, I,4 (1979) p.90-94
PH.DESPRIET, Deerlijkse archieven, I,1-2 (1978) p.19-23; II,1 (1979) p.27-29 (Familiëfondsen Rijksarchief Gent)
ID., Het landboek van Deerlijk, III,2 (1980) p.176-182 (landboek anno 1747)
ID., De algemene inlichtingenstaat van 1765 over Deerlijk, IV,2 (1981) p.63-64

DEERLIJK VROEGER EN NU

- F.BYTTEBIER, L.DEFRAEYE, Sabine DEKNUDT, E.VER GUCHT, Nelly VERHELST
Dammeke (buitengoed Renier) IV,1 (1981) p.24-29
Het "Gangske" (H.Hartzaal) VI,2 (1983) p.44-45
Harelbekestraat (De Vaderlander) I,1-2 (1978) p.16
Harelbekestraat (Het Zwaantje) I,4 (1979) p.79
Harelbekestraat (weverij Busschaert) IV,1 (1981) p.31
Harelbekestraat (drukkerij Deleersnijder en weverij Descheemaeker) VIII,3 (1986) p.84-86
Hoogstraat (St.-Amand) II,1 (1980) p.12
Hoogstraat, II,4 (1980) p.114
Hoogstraat (pastorie) III,1 (1980) p.152
Hoogstraat, III,3 (1981) p.207
Hoogstraat, IV,2 (1981) p.40-41
Hoogstraat, VII,3 (1985) p.80-81
Hoogstraat (weverij Ovelacq, brouwerij Descheemaeker) IX,1 (1986) p.16-17
Kapelstraat (Casino) I,1-2 (1978) p.15
Kapelstraat (Marktplaats) I,3 (1979) p.51-52
Kapelstraat (pastorie) II,3 (1980) p.79
Kapelstraat (Openbare Telefoon, In St.Louis) II,4 (1980) p.115
Kapelstraat (De Koeivoet) III,4 (1981) p.242-243
Kapelstraat ('t Pistoolke) V,4 (1983) p.130-131, zie ook VI,1 (1983) p.25
Kapelstraat (In Amerika) VI,1 (1983) p.17
Kapelstraat (In den Belgischen Soldaat) VIII,4 (1986) p.120
Kapelstraat (De Openbare Telefoon) IX,1 (1986) p.15
Kapel ter Rustestraat, II,2 (1979) p.44-45
Kapel ter Rustestraat, VI,1 (1983) p.16
Kerkplein, VII,4 (1985) p.108-109
Kerkstraat (Wapens van Zeeland) VI,3 (1984) p.87
Kerkstraat (In de Ster) VII,1 (1984) p.12-13
Otegemsesteenweg (De Wijngaard) VII,2 (1984) p.52-53
Otegemsesteenweg (De Zalm) VII,4 (1985) p.107

- Pladijsstraat (St.-Benedictus) I,4 (1979) p.78
Pladijsstraat, III,1 (1980) p.153
Pladijsstraat (Schoolhuis) IX,2 (1986) p.53
Pladijsstraat (postkantoor) IX,3 (1987) p.83
Schoolstraat, III,3 (1981) p.208
Sint-Amandusstraat (St.-Amand) III,2 (1980) p.187
Sint-Amandusstraat, VIII,4 (1986) p.121
Stationsstraat, II,3 (1980) p.78
Vichtesteenweg (Galalithknoop) IX,2 (1986) p.52; IX,3 (1987) p.82
Waregemstraat (brouwerij De Meester) I,3 (1979) p.51-52

FOTO'S UIT DE OUDE DOOS

- F.BYTTEBIER, Kerkplein St.-Lodewijk, X,1 (1987) p.18-19 (oorlogsmonument)
ID., Vlaggefeest Bond van Kroostrijke Gezinnen 1933, X,2 (1987) p.54
ID., Herberg De Stuiver, X,4 (1988) p.122-123

HOEVEN

- PH.DESPRIET, Deerlijkse hoeven (hoeve aan de Pikkelstraat) I,1-2 (1978) p.7-10
ID., Deerlijkse hoeven (Siongoed) I,3 (1979) p.44-50
ID., Deerlijkse hoeven (vakwerkschuur aan de Paanderstraat) I,4 (1979) p.68-69, zie ook V,3 (1983) p.108-109
ID., Deerlijkse hoeven (Het Goed ter Bouken) II,3 (1980) p.80-89
ID., Opgravingen in het Goed te Gavere, VIII,3 (1986) p.94-98
ID., Deerlijk en Frans-Vlaanderen, VIII,4 (1986) p.107-111 (Goed te Winghene)

KAPELLEN

- R.BULCAEN, Historiek van de kapel te St.-Lodewijk, I,3 (1979) p.61-64
F.BYTTEBIER, Nieuwe kapel in de Gaverwijk, IX,2 (1986) p.63-64 (O.-L.-Vrouwkapel, Burgem.Isebaertstraat)
H.DEFRAEYE, Deerlijkse Volksverhalen. Over de kapel van O.-L.-Vrouw ter Ruste, I,3 (1979) p.41-43
G.DEPAMELAERE, Wijkkapelletjes vervangen de veldkapelletjes, VII,3 (1985) p.95-96 (H.Hartkapel, Achterstraat; O.-L.-Vrouw van Banneux, Stationswijk; O.-L.-Vrouw van Halle, Vogelwijk)
ID., De Schaecxkapel herrijst, VIII,2 (1985) p.71-72 (Koningswijk)
PH.DESPRIET, De kapel van O.-L.-Vrouw ter Ruste in Deerlijk : Geschiedenis-kunstbezit-devoties en gebruiken, VI,4 (1984) p.99-135 (themanummer)
ID., De Sint-Columbakapel in Deerlijk circa 1722, VII,2 (1984) p.54-58
R.VANPETEGHEM, De kapel van O.-L.-Vrouw van Banneux in de Stationsstraat gerestaureerd, VI,3 (1984) p.94-96

KUNST

- R.BULCAEN, Het schildersgeslacht Delbeke, IV,2 (1981) p.49-57 (Jean en Leopold)
G.DEPAMELAERE, Een eer voor Julien Vandekerckhove, III,4 (1981) p.251-252 (Mgr.De Smedt op bezoek)
ID., Adri Pieck aan de eer, IV,2 (1981) p.58-62
PH.DESPRIET, Diefstal van kunstpatrimonium, III,2 (1980) p.188 (kandelaars kerk)
J.DHALUIN, Deerlijknaar krijgt de Guido Gezelleprijs voor poësie, III,4 (1981) p.253-254 (Luuk Gruwez)

MOLENS

- H.DEFRAEYE, Deerlijkse Volksverhalen. De brand van de molen ter Geest op Goede Vrijdag 1888, II,4 (1980) p.107

- G.DEPAMELAERE, Deerlijks molens en het landtbouck der prochie van Deerlick, II,2 (1979) p.35-40
 P.MATTELAER, De Deerlijkse Molens, V,2 (1982) p.41/1 - 79/39 (themanummer)

MOORDEN

- R.BULCAEN, Een moord te Sint-Lodewijk (Louise Sagaert), III,2 (1980) p.163-175
 H.DEFRAEYE, Deerlijk, de moordeneirsprochie, Alice Degezelle, V,4 (1983) p.115-128
 Anna Vanderbeken, VI,1 (1983) p.3-15
 Elodie Depauw, VI,2 (1983) p.36-43
 Jules Van Hoenacker, VI,3 (1984) p.67-71
 Marie Ostijn-Renaatje Masseur, VII,1 (1984) p.3-10
 Leo Opsomer-Petrus Deslee, VII,2 (1984) p.35-40

PERSONEN

- A.BRUGGEMAN, Leon Defraeye en het retabel van de H.Columba, IV,4 (1982) p.119-124
 ID., Een René Declercq-route, V,4 (1983) p.136-138
 ID., Een figuur van bij ons (Remi Vanderschelden), zie Politieke Geschiedenis
 ID., G.DEPAMELAERE, PH.DESPRIET, L.SIMOENS, Herdenkingsnummer Leon Defraeye, V,1 (1982) p.3-39 (themanummer)
 R.BULCAEN, Guido Gezelle en St.-Lodewijk, II,3 (1980) p.67-73; III,4 (1981) p.244-250
 ID., Het schildersgeslacht Delbeke, IV,2 (1981) p.49-57 (Jean en Leopold)
 F.BYTTEBIER, Geboortehuis René Declercq geklasseerd, II,1 (1979) p.30
 ID., Leon Defraeyeprijs voor heemkunde, IX,1 (1986) p.31-32
 ID., Herdenking Leon Defraeye 20-23 maart 1987, X,1 (1987) p.27-32
 ID., G.DEPAMELAERE, PH.DESPRIET, René De Clercq-wandelpad, VIII,1 (1985) p.3-40 (themanummer)
 H.DEFRAEYE, Guido Gezelle en Deerlijk, II,4 (1980) p.99-105
 ID., Over de macht van de pastors, II,4 (1980) p.106-107 (De Bien)
 ID., Guido Gezelle en Adolf Verriest, III,3 (1981) p.203-206
 G.DEPAMELAERE, Over Deerlijks Groten. Een monument in woorden voor René Declercq, I,1-2 (1978) p.11-14 (doctoraatsthesis K.Hulpiau)
 ID., Een van Deerlijks Groten in de kijker, I,3 (1979) p.35-40 (Hugo Verriest)
 ID., Hugo Verriest en grootmoeders tijd, II,1 (1979) p.3-7
 ID., Over Deerlijks Groten, II,3 (1980) p.74-77 (René Declercq)
 ID., Een stap in de goede richting, II,3 (1980) p.94-95 (geboortehuis René Declercq wettelijk beschermd)
 ID., Over Deerlijks Groten, II,4 (1980) p.117-120 (René Declercq)
 ID., Elza Declercq denkt aan Deerlijk, II,4 (1980) p.127-128 (schenking museum)
 ID., Opstelwedstrijd Leon Defraeye, III,3 (1981) p.218-221
 ID., Een eer voor Julien Vandekerckhove, III,4 (1981) p.251-252 (Mgr. De Smedt op bezoek)
 ID., Adri Pieck aan de eer, IV,2 (1981) p.58-62
 ID., Deerlijk 1982 : In het teken van René Declercq, V,3 (1983) p.98-106
 ID., De v.z.w.Stichting René De Clercq wil haar dichter in de galerij der groten, VI,3 (1984) p.73-86
 ID., Over Deerlijks Groten, VII,3(1985) p.76-77 (Hugo Verriest)
 J.DHALUIN, Deerlijknaar krijgt de Guido Gezelleprijs voor poësie, III,4 (1981) p.253-254 (Luuk Gruwez)
 P.VANAVERBEKE, "Het luchtverschijnsel", VI,1 (1983) p.18-19 (gedicht P.J. Renier)
 L.VANDORPE, Over Adolf De Bien, pastoor van Deerlijk, VI,2 (1983) p.54-63

- X, Over pastoor Majoor, II,2 (1979) p.63-64

POLITIEKE GESCHIEDENIS

- A.BRUGGEMAN, Een figuur van bij ons (Remi Vanderschelden), VIII,3 (1986) p.75-78; VIII,4 (1986) p.126-130; IX,1 (1986) p.9-14; IX,2 (1986) p.55-62; IX,3 (1987) p.84-90; X,1 (1987) p.3-10
 R.BULCAEN, De afscheidingsbewegingen van de Pladijshoek, II,2 (1979) p.46-48
 F.BYTTEBIER, De Deerlijkse Burgerwagt van 1830, IX,1 (1986) p.23-29
 R.DEPREZ, H.DEFRAEYE, De verkiezingen van 1932, IX,2 (1986) p.41-45
 P.VANAVERBEKE, Aan de Kiezers van Deerlijk, IV,3 (1982) p.67-86 (oktober 1863)

RELIGIEUZE GESCHIEDENIS

Algemeen

- A.BRUGGEMAN, Sint-Rochusgilde, X,3 (1988) p.67-75 ; X, 4 (1988) p.99-108
 R.BULCAEN, Enkele notities over Bottelare en de verering van de H.Moeder Anna aldaar, IV,4 (1982) p.100-105
 ID., Bedevaart naar de H.Moeder Anna te Bottelare (1732-1982), IV,4 (1982) p.106-118

Kerk en parochie St.-Columba Deerlijk

- A.BRUGGEMAN, Leon Defraeye en het retabel van de H.Columba, IV,4 (1982) p.119-124
 ID., Nieuws over ons retabel, VI,3 (1984) p.93
 F.BYTTEBIER, Deerlijk heeft een columbarium, VII,4 (1985) p.120-121
 ID., Toren Sint-Columbakerk gerestaureerd, X,3 (1988) p.92-94
 G.DEPAMELAERE, Bezoek aan het Retabel van de H.Columba te Brussel, V,3 (1983) p.109
 PH.DESPRIET, Diefstal van kunstpatrimonium, III,2 (1980) p.188 (kandelaars kerk)
 ID., De Broederschap van St.-Columba te Deerlijk, III,3 (1981) p.195-197
 ID., De Sint-Columbakapel in Deerlijk circa 1722, VII,2 (1984) p.54-58
 ID., Een nieuw orgel voor de Sint-Columbakerk in Deerlijk, anno 1743, VII, 3 (1985) p.67-70
 L.VAN DORPE, Over Adolf De Bien, pastoor van Deerlijk, VI,2 (1983) p.54-63
Kerk en parochie O.-L.-Vrouw Onbevlekt Ontvangen St.-Lodewijk
 R.BULCAEN, Ontstaan van de parochie St.-Lodewijk, I,1-2 (1978) p.28-32
 ID., Bouw van de huidige kerk te Sint-Lodewijk, I,4 (1979) p.73-76
 ID., St.-Lodewijk wordt een parochie, II,1 (1979) p.9-11
 ID., Guido Gezelle en St.-Lodewijk, II,3 (1980) p.67-73; III,4 (1981) p.244-250
 ID., O.-L.-Vrouw van Zeven Weeën, II,4 (1980) p.110-113 (beeld in kerk)
 ID., Het orgel van de kerk te St.-Lodewijk, VII,3 (1985) p.78-79
 ID., Een verzoek van de bewoners van de Pladijshoek, VII,4 (1985) p.99-100 (zondagsmis in de kapel)
 ID., De behuizing der bedienaars van de eredienst te St.-Lodewijk, VIII,4 (1986) p.114-119
 ID., Schatten op zolder, IX,3 (1987) p.80-81 (schilderij Joos van Moerkerke?)

SOCIAAL-ECONOMISCHE GESCHIEDENIS

- F.BYTTEBIER, Station te Deerlijk gesloten, VII,2 (1984) p.63
 R.CAUWE, De familie Pannecoucke te Deerlijk, IX,2 (1986) p.46-51 (Kortrijkse familie)
 M.DEMEYERE, Hongerjaren 1840-1850 te Deerlijk, I, extranummer (1979) p.101-130
 ID., De crisis in de Deerlijkse linnenweverij, 140 jaar geleden, IV,1 (1981) p.6-13

- G.DEPAMELAERE, Julien Bossuyt over thuiswevers en oude maten en gewichten, VII,1 (1984) p.14-24
 ID., Julien Bossuyt over het weven in het begin van de jaren 1900, VII,2 (1984) p.42-51
 ID., De textielzone Deerlijk, VII,4 (1985) p.118-119
 PH.DESPRIET, De algemene inlichtingenstaat van 1765 over Deerlijk, IV,2 (1981) p.63-64
 ID., De tellingen van de Deerlijkse wevers in 1793 en 1853, VII,1 (1984) p.25-26
 ID., Deerlijkse gezondheidszorg in 1779-1780, VII,4 (1985) p.105-106

TAALKUNDE

- F.BYTTEBIER, L.DEFRAEYE, M.DELEERSNIJDER, Hier klapt men Deerlijks, I,1-2 (1978) p.24; I,3 (1979) p.57; I,4 (1979) p.77; II,1 (1979) p.8; II,2 (1979) p.57; II,3 (1980) p.93; II,4 (1980) p.116; III,3 (1981) p.212; III,4 (1981) p.231; IV,1 (1981) p.30; IV,2 (1981) p.48; IV,3 (1982) p.87; V,4 (1983) p.129; VI,1 (1983) p.20; VI,2 (1983) p.46; VI,3 (1984) p.72; VII,1 (1984) p.11; VII,2 (1984) p.41; VII,3 (1985) p.87; VII,4 (1985) p.114; VIII,2 (1985) p.51; VIII,3 (1986) p.79; IX,1 (1986) p.22; IX,2 (1986) p.54; IX,3 (1987) p.91; X,1 (1987) p.11; X,2 (1987) p.40; X,3 (1988) p.80; X,4 (1988) p.109
 R.DEMEYERE, Het Deerlijkse dialect onder de loupe genomen, X,1 (1987) p.12-17; X,2 (1987) p.55-63; X,3 (1988) p.81-89; X,4 (1988) p.110-116

TOPONYMIE

- G.DEPAMELAERE, Over straten (Windmolenstraat en Zandstraat), II,3 (1980) p.94, zie ook II,2 (1979) p.58-60
 P.VANAVERBEKE, Sint-Lodewijk : van Pladijshoek tot S(a)int-Louis, X,2 (1987) p.35-39; X,3 (1988) p.76-79

VARIA

- F.BYTTEBIER, Honderdjarige van Deerlijkse afkomst, I,3 (1979) p.60 (Cyriel Byttebier)
 ID., Herberg 't Kapelhof gesloten, IX,3 (1987) p.95-96
 ID., De openbare bibliotheek Sint-Columba bestaat 90 jaar, X,3 (1988) p.95-96
 G.DEPAMELAERE, Vorstelijke ontmoeting langsheen de autoweg, II,3 (1980) p.95 (koning Boudewijn bezoekt Jumatt)
 ID., Beverenbeek en Biesgracht ingekort, III,2 (1980) p.189-192
 ID., Geen rijker kroon dan eigen schoon, VI,1 (1983) p.26-31 (hoogspannings-pilonen)
 ID., Zelfstandig Deerlijk heeft nu ook zijn ring, VII,3 (1985) p.90-94
 ID., Over Deerlijks vernieuwde noorden, VII,4 (1985) p.115-117 (Koningswijk)
 PH.DESPRIET, De zware hagelstorm van 13 juli 1788, II,4 (1980) p.121-122
 ID., Inleiding tot de geschiedenis van Deerlijk, IX,4 (1987) p.99-133 (thema-nummer)
 P.VANAVERBEKE, "Het luchtverschijnsel", VI,1 (1983) p.18-19 (luchtballon te Deerlijk in 1837)
 Nelly VERHELST, Honderdjarige te St.-Lodewijk, VII,4 (1985) p.124-126

VERENIGINGEN

- A.BRUGGEMAN, Sint-Rochusgilde, X,3 (1988) p.67-75; X,4 (1988) p.99-108
 A.BUYSSCHAERT, Het parochiaal Sint-Ceciliakoor, X,2 (1987) p.46-53
 F.BYTTEBIER, Het Davidsfonds Deerlijk jubileert, II,4 (1980) p.124-125
 ID., Tercultakring bestaat 30 jaar, VII,4 (1985) p.122-123
 ID., Het Feestcomité van de Belgiek bestaat 100 jaar, VIII,3 (1986) p.101-104

- ID., Het cabaretgezelschap De Lustige Zwervers bestaat niet meer, IX,1 (1986) p.30-31
 H.DEFRAEYE, De koninklijke St.-Eloogilde te Deerlijk, V,3 (1983) p.83-92
 Nelly VERHELST, 60 jaar wielclub "Het draaiende wiel", VIII,3 (1986) p.99-100

VOLKSKUNDE

- A.BRUGGEMAN, Van drie messedienders, III,1 (1980) p.154-159; III,3 (1981) p.198-202; III,4 (1981) p.227-230
 ID., De tijd van toen..., V,4 (1983) p.132-135; VI,1 (1983) p.21-25; VI,2 (1983) p.47-53; VI,3 (1984) p.88-92; VII,1 (1984) p.27-32; VII,2 (1984) p.59-62; VII,3 (1985) p.82-86; VII,4 (1985) p.110-113; VIII,2 (1985) p.64-70
 ID., Messedieiders'perikelen, VIII,4 (1986) p.122-125
 ID., Cinema van vroeger, X,4 (1988) p.117-121
 R.BULCAEN, Een moord te Sint-Lodewijk (Louise Sagaert), III,2 (1980) p.163-175
 ID., Een dorpsfiguur ging heen (Jozef Deleersnijder), V,3 (1983) p.110-112
 F.BYTTEBIER, Folkloristische stoet te Sint-Lodewijk, I,3 (1979) p.58
 ID., Wijkburgemeester luisterrijk ingehaald, II,3 (1980) p.96
 ID., Prachtig initiatief van de GBJB, III,2 (1980) p.188 (Bietendag)
 ID., Feeststoet Molenhoek, IX,3 (1987) p.93-94 (inhuldiging wijkburgemeester)
 ID., 125 jaar Kermis Deerlijk-Centrum, X,3 (1988) p.90-91
 H.DEFRAEYE, Deerlijkse volksverhalen :
 Toverkunst, I,1-2 (1978) p.17-18
 Over de kapel van O.-L.-Vrouw ter Ruste, I,3 (1979) p.41-43
 Over Jan de Zerewever, I,4 (1979) p.70-72
 Over spoken, II,2 (1979) p.49-50
 Volksvertelsels over 't Goed ter Bouken, II,3 (1980) p.90-92
 Over de macht van de pastors (De Bien) en De brand van de molen ter Geest op Goede Vrijdag 1888, II,4 (1980) p.106-109
 Over de macht van de pastors, III,3 (1981) p.209-211
 Lopersmaandag, IV,2 (1981) p.35-39
 Over tovermeten, VII,3 (1985) p.71-75
 Over "de mare", VII,4 (1985) p.101-104
 ID., Deerlijkse volksvertelsels :
 Over tovermeten, IV,1 (1981) p.14-16
 Over spookplaatsen, VIII,3 (1986) p.80-83
 ID., Deerlijk, de moordeneirsprochie, zie Moorden
 ID., Sint Maartensavond, III,2 (1980) p.183-186
 ID., De koninklijke St.-Eloogilde te Deerlijk, V,3 (1983) p.83-92
 ID., Diamant voor Julien en Leentje, VII,3 (1985) p.88-90 (Julien Bossuyt-Baert)
 ID., Het Spotlied : 't Was den ijzeren arm die brak, VIII,2 (1985) p.52-63
 ID., Platina bruiloft J.Peers-L.Vandemoortele, VIII,4 (1986) p.131-134
 ID., Scherminkelen : een oud volksgebruik, IX,1 (1986) p.3-8
 ID., Een Deerlijkse volksfiguur : Florke Bettens, IX,3 (1987) p.67-79
 ID., Deerlijk-Centrum en reus Jan de Zerewever, IX,3 (1987) p.92-93
 ID., Het stakerslied : In 't Rattenkot van Vandenberghe, X,2 (1987) p.41-45
 A.DEMEYER, Nieuwe wijkburgemeester op den Belgiek, I,3 (1979) p.59
 Sabine DEKNUDT, F.BYTTEBIER, Bietendag, III,3 (1981) p.222-224
 G.DEPAMELAERE, Over Deerlijks Groten. Een monument in woorden voor René Declercq. (Schets uit Te Lande van R.DE CLERCQ), I,1-2 (1978) p.11-14
 ID., Over Deerlijks Groten (Schets uit Te Lande van R.DE CLERCQ), II,3 (1980) p.74-77
 ID., Over Deerlijks Groten (Schets uit Te Lande van R.DE CLERCQ), II,4 (1980) p.117-120

- ID., Hugo Verriest en Grootmoeders tijd. (Schets uit Regenboog uit andere kleuren), II, 1 (1979) p.3-7
- ID., Het nieuw natuerlijk Toover-boek, III, 3 (1981) p.213-217; IV, 1 (1981) p.3-5
- ID., Julien Bossuyt en de goedgelovigheid, VIII, 3 (1986) p.87-93
- ID., Julien Bossuyt en de spoken, IX, 1 (1986) p.18-21
- ID., Julien Bossuyt circa 1905, IX, 2 (1986) p.35-40 (jeugdherinneringen)
- X., Over pastoor Majoor, II, 2 (1979) p.63-64

WERELDOORLOG I

- R.BULCAEN, Een opzienbarende ontdekking te St.-Lodewijk, IV, 4 (1982) p.125-126 (graf Schotse soldaten)
- ID., St.-Lodewijk in de Eerste Wereldoorlog, X, 1 (1987) p.20-24
- F.BYTTEBIER, Julien Bossuyt en het Civielarbeidersleven, I, 3 (1979) p.53-56; I, 4 (1979) 80-89; II, 1 (1979) p.13-26
- PH.DESPRIET, Deerlijk 1914, III, 4 (1981) p.232-241; IV, 1 (1981) p.17-23; IV, 2 (1981) p.42-47

WERELDOORLOG II

- A.BRUGGEMAN, Oorlogsdagboek mei 1940, IV, 3 (1982) p.92-95; V, 3 (1983) p.93-97
- G.DEPAMELAERE, Opstelwedstrijd Leon Defraeye, III, 3 (1981) p.218-221
- PH.DESPRIET, Een Deerlijks tewerkgestelde in de Duitse Atlantikwall : het verhaal van Julien Lorrez, VIII, 2 (1985) p.43-50

